

AYLIK SİYASİ GAZETE

BİZİM ŞEHİR

Yıl: 5 Sayı: 47 Ağustos 1993

HABERLERİ

Fiyatı 10.000.- TL (KDV Dahil)

"LÂİK, DEMOKRATİK, HUKUKA SAYGILI, SİVİL TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN BEKÇİLERİYİZ."

İSTANBUL 2000 İstiyoruz

YAZISI İSTANBULİKİBİN SAYFASINDA

BAŞYAZI

POLİTİKA
Ertuğrul ÖZKÖK

KİM SÖYLEMİŞ ... KİM?

Atina'yı Pire'ye bağlayan Singru Caddesi'nde denize doğru iniyoruz. Hürriyet'in Atina temsilcisi Stelyo Berberakis, Levent Yüksel'in kasetini çalıyor.

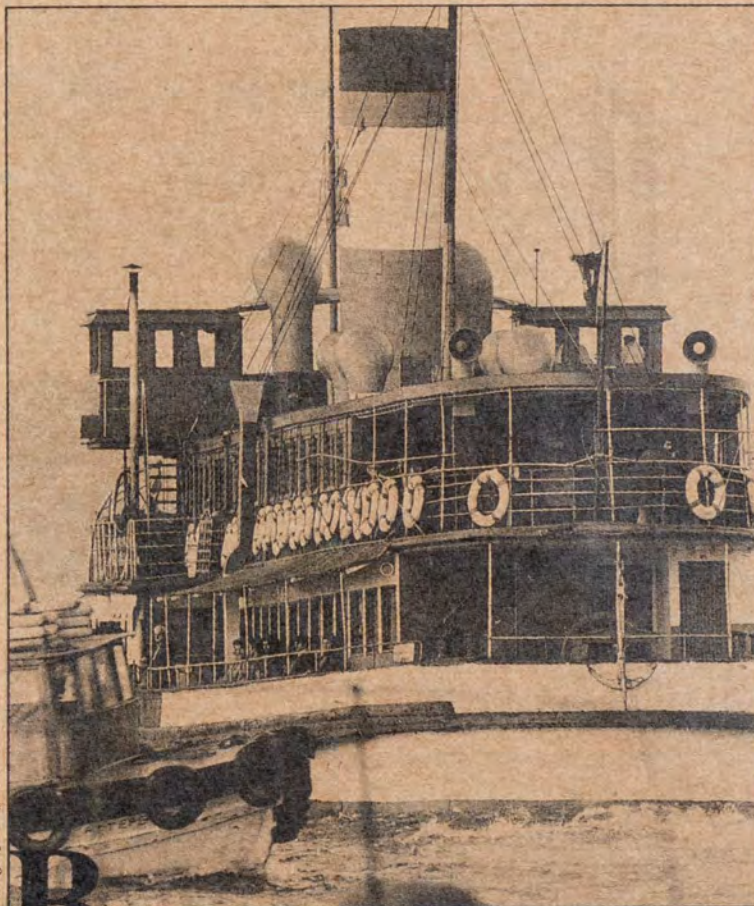
Pire'nin Türk Limanı yaklaşıyor, Levent Yüksel'in sesi bütün arabayı kaplıyor, açık pencereden, rutubetli Atina havasına karışıyor. Levent Yüksel'in sesi iyice yükseliyor. "Ölüme kadar peşindeyim bırakmam..."

Pire yaklaşıyor, Levent Yüksel'in sesi daha da belirginleşiyor. Şimdi Orhan Veli'nin "Dedikodu" su başlıyor. Bir toplumun, bir bölgenin sosyolojisi arabamızın önünde resmi geçit yapmaya başlıyor.

"Kim söylemiş beni Süheyla'ya vurulmuşum diye ..."

Arabamız gidiyor. Kulaklarımızda müthiş bir ses: "Kim söylemiş kim?"

DEVAMI. ONALTIDA

Fotoğraf: Ergun Çağatay

Bu gazete
ada vapurlarında okunmalıdır.

İstanbul hâlâ hoşgörüsüz

■ İstanbul'da yapılması kararlaştırılan eşcinseller kongresini İstanbul valiliği son dakikada "genel ahlaka aykırı" bularak yasakladı.

KH Nejat Onursoy bildiriyor.

Dünyanın büyük metropol-
lerinde her yıl düzenlenen
GAY PRIDE eşcinsellerin
DEVAMI ONALTIDA

BU SAYIDA

- Hilmi YAVUZ
- Refik DURBAŞ
- Orhan DURU
- Tufan AKSOY

English Summary

back cover

SİNGRU

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNE "ENTELEJANS SERVİS" LAZIM

Namusundan ve iyi niyetinden şüphe etmediğimiz İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Nurettin Sözen'in başının dertten kurtulması için "gizli servis" kurması gerekli.

İstanbul'da başını alıp gitmiş yolsuzluklar, çarpık yapılaşma vs. gibi sorunların çözümü özellikle yerel belediyelerin içlerinde olup bitenin bilinmesini gerektiriyor ve nüfusu birçok ülkeden de çok olan İstanbul'un yönetimi gittikçe güçleşiyor.

Bu güçlüğün aşılabilmesi için Nurettin Sözen yönetiminin çok sıkı bir "iç haber alma ve araştırma" ekibi kurması gerekiyor. Verilmesi muhtemel rüşvetleri kabul etmeyecek düzeyde insanlardan oluşturulması gereken bu ekip özellikle arsa ihlalleri, imar durumu ihlalleri vb. konularla ilgilenmeli ve İstanbul'un daha da kelleşmesini önleyici önlemlerin alınmasına katkıda bulunmalıdır. Yarın seçime gidildiği zaman ilçe belediyelerinin de hatalarının faturası Nurettin Sözen'e çıkarılacaktır. Sözen yaptıklarının ve yapmadıklarının ayrıntılı bir envanterini çıkartmalı ve şimdiden kamuoyuna sunmalıdır. Bu envanterin basın yoluyla açıklanmasından çok yazılı bir belge haline getirilip tüm İstanbul'luların eline ulaştırılmalıdır. Sözen ayrıca Bedrettin Dalan ile ilgili iddialarını da aynı şekilde belgelemeli ve kamuoyuna sunmalıdır. İstanbullu "yapılmıştır, yapılacaktır, onlarınki yanlış bizimki doğrudur" vb. açıklama biçimini kabul etmemekte somut, açık seçik bilgilenmeyi arzu etmektedir.

1. İstanbul tarih ve deniz şenliği yapıldı

Tarih Vakfı görevlerinden birini hakkıyla yerine getirdi.

Kerim FERSAN
İstanbul'dan bildiriyor

Osmanlı'da ve Cumhuriyetin ilk dönemlerinde deniz en önemli ulaşım yollarından biri ve toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Osmanlılar belki de Venedik'le birlikte modern çağların en büyük deniz şenliklerini örgütlemişler, denizden, bir eğlence ortamında toplumun bütün kesimlerini yanyana getirmek konusunda yararlanmışlardır.

Cumhuriyetin ilk on yıllarında Şirket-i Hayriye ve Kabotaj Bayramları, daha sonra da mehtap şenlikleri büyük yansımaları olan toplumsal olaylardır. Bu ilk on yıllardan sonra denizi tekrar bu açıdan görmek Tarih Vakfı'na nasip oldu ve bir görev yerine getirilerek devam edeceğini umduğumuz Deniz Şenliklerinden ilki İstanbullulara güzel günler yaşattı. 12-18 Temmuz tarihleri arasında Tarih Vakfı'nın güdümünde gerçekleştirilen şenlikte Araba Vapurunda Dans ve Müzik, İstanbul ve Deniz sergisi, Şenlik Pazarı, Kent Orkestrası ve İstanbul Oda Korusu ve Türk Musikisi Toplu

luğu, Türkiye Denizcilik işletmeleri Korusu, Üsküdar Musiki Cemiyeti, Sayat Nova Korusu ve Erol Uras ve Orkestrası konserleri, yat yüzme kürek ve Center Board yarışları, Aral Denizi, Bale, Model gemi ve tekne geçidi, havai fişek ve özel efekt gösterileri, tarihi, askeri bina ve vapur gezileri yapıldı. PTT Özel Gün Zarfı sattı. Metin And tarafından konferanslar verildi. İstanbul'da Deniz Kirliliği paneli ile, Milli Ekonomi Açısından Denizcilik Sektörünün Yapısal ve Fonksiyonel Olarak İrdelenmesi konulu açık oturum yapıldı. Deniz Şehitleri Anıtı açıldı. Şenlik ödül töreni ile kapandı.

Futbolcu Türk kızlarının Avrupa'daki başarıları

Жените амазонки от Турция пристигат днес в Стара Загора

Жените амазонки от Турция пристигат днес в Стара Загора. Те са четиричленен отбор, който ще се състезава в първенството на БЕРОЕ. Отборът е воден от треньора си и ще се състезава в първенството на БЕРОЕ. Те са четиричленен отбор, който ще се състезава в първенството на БЕРОЕ.

Жените амазонки от Турция пристигат днес в Стара Загора

Жените амазонки от Турция пристигат днес в Стара Загора. Те са четиричленен отбор, който ще се състезава в първенството на БЕРОЕ. Отборът е воден от треньора си и ще се състезава в първенството на БЕРОЕ.

Dinarsu Kız Futbol Takımı Bugaristan'da fırtına gibi esti.

Kerim FERSAN
İstanbul'dan bildiriyor-
31 Mayıs ile 3 Haziran tarihleri arasında Futbol Federasyonu'nun izni ile üç maç yapmak üzere gittikleri Bulgaristan'da Dinarsu Kız Futbol Takımı iki maçı 4-2 ve 2-0 olmak üzere açık farkla kazandı, birini de 1-0 kaybetti. Dinarsu kız Futbol Takımının, dolayısı ile de Türk gençliğinin, Avrupa kız futbolunda söz sahibi ülkelerin lig takımları ile başa baş mücadele edecek düzeye kısa sürede ulaştıklarını bilgi ve takdirlerinize sunuyoruz.

GAZETEMİZ
BASIN KONSEYİ
UYESİDİR.

SAHİBİ
CÜNEYT AYRAL
GENEL YAYIN YÖNETMENİ
KERİM FERSAN
SORUMLU YAZIŞLARI MÜDÜRÜ
NEDİM AKKOHEN
GÖRSEL YÖNETMEN
TUFAN AKSOY
YAYIN DANIŞMANI
ORHAN YENİGÜN
GÖRSEL YÖNETMEN ASİSTANI
MUSTAFA ŞANLI

Yıl: 5 Sayı: 47

Ağustos 1993

PROKLUS REKLAM VE YAYINCILIK LTD. ŞTİ.
PROKLUS ADVERTISING AND PUBLISHING CO. LTD.
BİR İBRAHİM AYRAL HOLDİNG KURULUŞUDUR
YÖNETİM YERİ: A. ADNAN SAYGUN CAD. SELİN APT. 15. ULUS 80600 İST.
TEL: (90-1) 257 60 92 - 93 FAX: (90-1) 257 60 95 TELEX: 268 96 AYRL-TR.
BASKI: UYCAN TEL: 276 23 58 RENK AYRIMI: DEGRADE TEL: 247 93 75
DAĞITIM: PROKLUS - Mehmet GÜRSOY
GÖNDERİLEN YAZI VE RESİMLER İADE EDİLMEZ.
GAZETEMİZ BASIN AHLAK YASASINA UYAR.

İSVEÇ MUHABİRİ
DEMİR ÖZLÜ
ALMANYA MUHABİRİ
NECMİ SÖNMEZ
LONDRA MUHABİRİ
FASİH SİNAN ERSAN
SEKRETER
SEVİM BİYİK
MUHASEBE MÜDÜRÜ
BIROL MARAL

REKLAM TARİFESİ
Tam Sayfa Siyah-Beyaz
YİRMİ MİLYON TL.
Yarım Sayfa Siyah-Beyaz
ONBEŞ MİLYON TL.
Çeyrek Sayfa Siyah-Beyaz
ONMİL YON TL.
Tam Sayfa Renkli
OTUZBEŞMİLYON TL.
Yarım Sayfa Renkli
YİRMİ MİLYON TL.
Çeyrek Sayfa Renkli
ONBEŞ MİLYON TL.

Bizim Şehir dünya basınında

Nr 168 ●●

SVERIGES STÖRSTA MORCONTIDNING

24 juni 1993
Vecka 25

TORSDAG

DAGENS NYHETER.

Kostantiniyye. Tidningens namn kränker den turkiska nationalkänslan, menar myndigheter i landet.

Vad heter Istanbul?

TÄNK ER en tidning på brunt, miljövänligt papper i Aftonbladets format. Den är en månadstidning och heter Kostantiniyye som är ett av de fyrtyotal namn som Istanbul haft genom tiderna. Tidningen utges av en obotlig idealist och Istanbulälskare. Turkiets främsta författare och journalister skriver med nöje och stolthet i denna tidning.

I denna unika tidning kan man läsa om de gamla romerska, bysantinska och ottomanska byggnadernas historia, om oförglömliga biografier, kaféer, sånger, om sultannernas order från 1500-talet rörande ordningen på krogar, apotek och bordeller. Man kan också läsa

gamla grekiska, judiska och armeniska matrecept. Blickarna fångas ofta av intressanta rubriker som "Stad och vansinne", "Stad och klimakterium".

För fyra år sedan fick tidningens utgivare av en slump veta att Istanbul polismyndighet genom åklagaren stämt tidningen. De tyckte att tidningens namn kränkte den nationella känslan och gav alltför grekiskvänliga associationer. Anmälan avvisades av domstolen. Därför att den baserade sig på fel paragraf i lagen.

Några månader senare förbjöd Istanbul vice guvernör i statens namn utgivningen av tidningen. Ordet Kostantiniyye påminde om det gamla Bysans, tyckte han.

Utgivaren stämde staten och krävde i rättegången att domstolen genast skulle upphäva förbudet. Men icke! Man behövde elva månader för att undersöka saken. Tid-

ningen fortsatte ges ut, fast med ett annat namn (Bizim Şehir - Vår stad), i väntan på nästa rättegång.

När domedagen kom sköt domen upp ärendet ytterligare fyra månader. Till slut fälldes domen och Kostantiniyye befriades!

Tidningens ledning förklarade att den inte bestod av namnfetischister. Därför skulle de inte använda namnet Kostantiniyye på första sidan, utan på tredje sidan. Huvudsaken var att kämpa för yttrande "frihet och mot censur. Men givetvis skulle de patentregistrera Kostantiniyye.

Häromdagen fick jag veta att tidningens anmälan till patent- och registreringsverket refuserats av samma skäl: verkets byråkrater gillade inte ordet Kostantiniyye och tyckte att det inte hade med dagens Turkiet att göra.

TURHAN KAYAOGU

SAYFA
26

SABAH

Istanbul üzerine...

Son yıllarda "Istanbul" üzerine çıkan kitapların toplamı bir ayrı "Istanbul Kitaplığı" kurulmasını gündeme getirecek gibi. Masamın üzerine dökülen "Istanbul" kitaplarına bakıyorum. Yanda bu kitapların küçük bir listesini bulacaksınız. "Şehir Düştü" gibi kimileri bugünün 540 yıl önce yaşanan öyküsünü anlatıyor. Kimileri onun efsanelerle, gizemlerle örtülü yüzünü... Kimileri adina yazılan şiirleri bir araya getirmiş... Kimileri konuyu "Beyoğlu", "Beşiktaş" gibi bir semte, "Kız Kulesi" benzeri anıta adanmış... Bir dönemi anlatan kitaplar da var: "İkinci Mahmut'un İstanbul'u", "İşgal Altında İstanbul" gibi... Yalnız tarih mi anlatılan? Atilla Dorsay, İlker Sarier gibi kimi günümüz yazarları da İstanbul'un hala yaşayan yüzüne şekil serpiyor... Ve İstanbul adına çıkan gazete ve dergiler... Hazırlığı süren bir "Istanbul Ansiklopedisi"... Elbet İstanbul üzerine çıkan kitaplar bu kadar değil. Bir araya toplansa bir kitaplık dahi kurulabilir. Burada sadece İstanbul'un 540 yıl önce bugün Türkler tarafından alınıp vesilesiyle yayınlanan günlerde yayınlanan kitaplardan bir seçme yapmayı denedik. Bu kentte yaşıyorsak, bu kentin büyüye sarıp sarmalıyorsa hayatımızı bugün bu kitaplardan birine uzatın elinizi. Bugün bir de kitaplarıdan okuyun İstanbul'u...

■ REFIK DURBAS

Istanbul'un kitaplara yazılı büyü

Mustafa Cezar, "XIX. Yüzyıl Beyoğlu" başlıklı kapsamlı çalışmada "Beyoğlu neresidir?" sorusundan yola çıkarak XIX. yüzyıl Beyoğlusunun kültürel ortamından günlük yaşamına geniş bir çerçeveyi çiziyor. Bu çerçeveye içinde Cezar'ın dikkatini yoğunlaştırdığı konu başlıkları şöylece özetlenebilir: Yabancı emeller ve okullar, modern askeri okul ve kışlalar, yerleşim sorunu ve sosyo-ekonomik durum, Altıncı Daire Belediyeye Müdürlüğü, mimari çehre, kozmopolit çevrede sanat ve fikir ortamı, nüfus yapısı ve buna ilişkin ekonomik veriler; Beyoğlu'nun sosyo-kültürel simasına bir kuş bakışı... Zengin bir görsel malzemeyle de içeren Cezar'ın yapıtı yalnız Beyoğlu'na değil, İstanbul'u tanımadaki da vazgeçilmez bir kaynak. (AKBANK AK YAYINLARI)

Boğaziçi Sefarethaneleleri Yabancı devletlerin Boğaziçi'ndeki sefarethaneleleri hem eski Boğaziçi yasantısının hem de Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi İstanbul siyasal hayatının en renkli yapıları sayılabilir. Feryal İrez'e Hüsamettin Aksu'nun ortak çalışmasında bu "renkli harita"nın oluşturan yapıların tarihsel öyküleri, sosyal yasantıdaki yerleri, mimari özellikleri canlı bir anlatım ve zengin görsel malzeme eşliğinde sunuluyor. (YAPI KREDİ YAYINLARI)

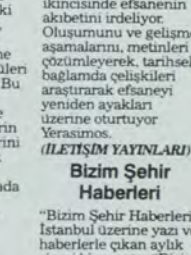
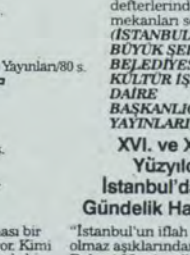
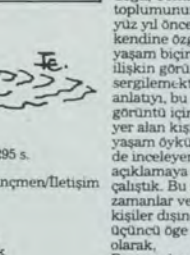
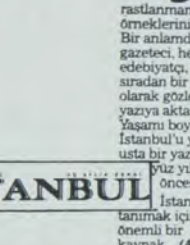
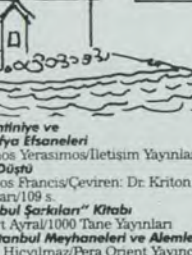
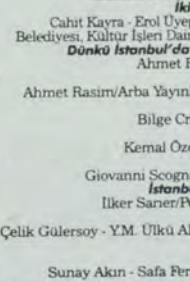
Bin Çeşit İstanbul ve Boğaziçi Yalıları Gürol Sözen, önsözde şöyle açıklıyor amacını:

"İstanbul'un sokaklarını, meydanlarını, köşe bucaklarını her gün arzulayan biri gözüyle, dilimin ucuna geldiği gibi düşündüm o kadar. Birinci bölümde Haydarpaşa Garı'ndan, her dilin konuşulduğu Beyoğlu'na Doğu ile Batı arasında çoğalan İstanbul'u kalemine dolmuş Sözen. İkinci bölüm Boğaziçi yalılarının ayrılmış. Sözen yine şiirsel bir dille mavinin efsanesinden güvercin, erguvanlar ve martılara Boğaziçi'nde mutluluk ve hüzün rengini arıyor. (AKBANK AK YAYINLARI)

İşgal Altında İstanbul Bilge Criss'in çalışması, yabancı işgali altındaki İstanbul üzerine yapılmış bir inceleme. Criss, kitabın girişinde işgalin siyasi nedenlerini, İstanbul'un geleceğini, Müttefikler arasındaki anlaşmazlıkları, direnişin örgütsel yapısını ve Milliyeçi Hareketi tartışmaya açıyor. İkinci bölüm, Müttefikler sırasındaki İstanbul'a ayrılmış. Üçüncü bölümde Müttefik yönetimi inceleniyor. Criss daha sonraki bölümlerde ise direniş hareketi ve yeraltı gruplarını gözden geçiriyor. Criss'in çalışması yakın bir zamanda İstanbul'a tanıklığıyla önemli... (İLETİŞİM YAYINLARI)

Istanbul'un Son Kullanma Tarihi Gazeteci-yazar İlker Sarier, "İstanbul'un Son Kullanma Tarihi" başlıklı yazılar toplamında değişik açılardan kent yaşamını kucalamakta. Bir anlamda cezalı olmayan "şehir suçları"nın

BİZİM ŞEHİR HABERLERİ

merkezi kabul edilen Ayasofya'ya ilişkin bir efsane geliştirmişler. Bu efsane Bizans, Arap, hatta Helen yazılı metinlerindeki temalarla örtülüdür. Stefanos Yerasimos, "Kostantiniye ve Ayasofya Efsaneleri" başlıklı önemli çalışmasında bu efsanenin imparatorluk tartışması ve ideolojisi ile ilişkisini araştırıyor. Yerasimos, iki bölüm üzerine kurduğu kitabının birinci bölümünde efsane üzerine yorumlar, ikincisinde efsanenin akabinde imparatorluk tartışmasını ve gelişme aşamalarını, metinleri çözümleyerek, tarihsel bağlamda ilişkileri araştırarak efsaneyi yeniden ayakları üzerine oturtuyor Yerasimos. (İLETİŞİM YAYINLARI)

Bizim Şehir Haberleri

"Bizim Şehir Haberleri" İstanbul üzerine yazı ve haberlerle çıkan aylık siyasi bir gazete. "Bizim Şehir" yayınına "Kostantiniye" haberleri olarak başlamış, daha sonra başlıklar sonucunu adını "Bizim Şehir" olarak değiştirmişti. Cüneyt Ayral'ın sahibi, Kerim Persan'ın genel yayın yönetmeni olduğu gazete, İstanbul'a gönül düşüren yazar-cizirlerin desteğiyle yayını beş yıldır aralıksız sürdürüyor. "İstanbul" dergisi "İstanbul", üç aylık arabacılar çıkan bir

RADYAN SOBA SATICILARINA,
"İSTANBUL" dan

Dükkân İstanbul'da Ahmet Rasim, adından anılsalacağı üzere "Dükkân İstanbul'da" yazıya kadar öncesinin

Kız Kulesinin Kitabı "Kız Kulesinin Kitabı", Çelik Gülersoy'a Y.M. Ülkü Altınoluk'un ortak çalışması. Gülersoy, "Tarihte Kız Kulesinin" renkli bir portresini

Safa Fersal'ın hazırladığı "Şiir Cumhuriyeti", Kız Kulesi'nin kullanıma açılması bir süredir tartışılıyor. Kimi genç sarı de burada bir "şür cumhuriyeti"

"İstanbul"un iflah olmaz aşkılarından Robert Mantran, "XVI. ve XVII. Yüzyılda

"İstanbul"un iflah olmaz aşkılarından Robert Mantran, "XVI. ve XVII. Yüzyılda

formalarla maça çıkmalıydı ve Türkiye'nin uluslararası platformda verebileceği "hediyeler" saptanmalı bunların pazarlığına girilmeliydi.

Daha önümüzde bir ayı aşkın bir süre var, bakarsınız, başarınız!...

İstanbul 2004 değil, İstanbul 2000'i istiyoruz.

ECE TİMMERMANS'IN SERGİSİ

değişiklikler olduğunu ve Ankara'daki yıllarından çok daha farklı biçimde çalıştığını söylüyorlar. Gazetemiz 'ressamın ilk resmini ele geçirdi ve Türkiye'de ilk defa yayımlıyor. Timmermans hakkında Ünlü ressamlarımızdan Eşref Üren ve Osman Oral 1976 yılında övgüyle söz etmiş, şair Cahit Külebi ise sanatçının o dönemde çizmiş olduğu resimlere karşı hayranlığını gizlememişti. İstanbul'lu sanat-severler bu sergiyi ilgiyle bekliyor ve sanatçının yurt dışında yapmış olduğu çalışmaları merak ediyorlar.

İSTANBUL'U BUL BANA

çalışıyormuş? "Efendim, Nazım külliyyatını, Aziz Nesin dizisini götürüyorlar!" Gurur duydum! Hırsızların kitabı bir değer olarak görmesi bir ilerleme sayılmaz mı?)

SSCB kalıntıları da satan işportacının önündeyim. Aaa! bir ikona! Hem de has mı has bir ikona! Aziz Nicolaus! -Nerden çıktı bu?
-Karabağlı bir Ermeniden aldım abi.
Gogol'ün "Portre" öyküsünü çok severim. O esrarlı ve karanlıkça öyküyü birkaç dakikalığına yaşadım yeniden. -Kaç para bu madalya ?
Şu şu şu kadar ağbi. Bu madalyanın emisyonu (bak bak!) 700 adettir. Limite olduğu için, sadece Lenin'in arkadaşlarına verildiği için pahalıdır. (Havariler!)

Dostlarım...Benim Tayyareci Fethi Bey Sokağı Öğle Tatili seferlerim sürüyor. Akşam kuşu değilim, bilirsiniz. Sokak, sizin gün içi ve akşam seferlerinizi beklemekte. Ya Aziz Nicolaus? Emin ellerde o şimdi ; boynunda İsa Yalvacın astığı piskoposluk şahtyla, elinde İncil'iyle, yanmayan bir şömine üzerinden bakıyor. (Durun, Meryem uzatmaz mıydı o şalı?)

TUĞRA ÇALINDI

hikmetse bir türlü açılmayan kapısının üzerinde ki tuğra birilerinin uzun zamandır ilgisine mazhar olmuştu. Neyse lafı uzatmayayım. İşte o büyük kapının üzerine 1788 yılında I. Abdülhamit tarafından çaktırtılan tuğra bugün üzerinde yok. Hergün önünden binlerce aracın geçtiği bu büyük tersane kapısının tuğrası birileri tarafından allem edilip kallem edilip götürülmüş. Bu tür tarihi eserlerin yerlerinden sökülüp müzayedelere girdiğini ise aramızda bilmeyenimiz yoktur.

Üç kuru havuzu olan tersanenin ilk havuzu 1788'de Sultan I. Abdülhamit tarafından, ikincisi 1825'te Sultan Abdülmecit tarafından, üçüncü havuz ise 1870'te Sultan V. Mahmut Reşat tarafından tamamlanarak hizmete girmişti. Tersane 1910'a değin askeri amaçla kullanılmış bu tarihten sonra ise özel idareye devredilmişti. 1952'de Denizcilik Bankasının kurulmasıyla 41 yıldır bu kuruluşa bağlanmıştır. 1981'de 75.000 m2 alan kullanan Haliç Tersanesi'nin rıhtım uzunluğu 457 metredir. Yılda 300 ton çelik işleme, 9.000 DWT' lık gemi yapım kapasitesi vardır. Ve yine aynı tersane yılda 150-200 geminin bakım ve havuzlama işlerini yapabilmektedir. Bu kadar zengin bir geçmişi ikibine yakın çalışanı olan bir tersanenin tarihi sembolü olan tuğrasının alınması ise bir kurum için ne kadar utanç verici bir şeydir. Denizcilik Bankası T.A.O.'lığının, tersanenin kapısına bile bakmaktan aciz, kadir kıymet bilmez yöneticilerine ithaf olunur.

ÇİNGENELER ZAMANI

gelmiş olan bu tür falcılıktan, İstanbul'da ve Anadolu'nun çeşitli yörelerinde bir sürü çingene hala para kazanır. ÜNLÜ APAŞ (ÇİNGENE) MANİLERİ
Çingeneler eskilerin değişişyle sokak ağzı'nı, küfürü iyi bilen bir topluluktur. Zorlukla geçen yaşamlarında argonun ve küfürün önemli bir yeri vardır. Bir aksilik mi

oldu ,girerler adamın yedi sülalesinden... Bu yüzden argo onların kabadayı yaşamlarının bir parçasıdır. Maniler ise bizim Anadolu geleneğimizin bir parçasıdır. Apaş (Çingene) manilerine gelince , Necdet Rüştü bunların en ünlülerini Ayna Dergisi' nde yazmıştır. Bunların en bilinenleri ise şunlardır. İşte bir örnek; *Kız çekerim palayı / Sevmem böyle alayı / Bana kofti yutturma / Basacağım kalayı.* Kız, bana göz, kaş etme / Bu kadar telaş etme / Beni seviyormuşsun / İnanimam traş etme. Meze koydum tepsiye / Taze pişti hepsi, ye! / Bizi dünyada var mı /Bastıran Mandepsi'ye (oyuna) Elimiz elde kalır / kolumuz belde kalır / Apaşlar (çingeneler) ölür gider / Gözü güzelde kalır. MASTIKA MASTIKA CİGARASI MARLBORA
Çingeneler renkli yaşamlarını her zaman renkli kişilikleriyle süslemeyi bilmiş nerede akşam orada sabah diyerek bohem yaşantılarıyla pekçok insanı cezbetmeyi başarmış insanlardır. Manileri kadar günümüzde de söylenegelen şarkıları ;"Arabaya bin tokmakla", "Dokunmayın Hasan'ıma gariptir", "Ooo Mastika, mastika", "Amanini kelle, kelle"vb. çok ünlüdür. Bunlardan Mastikanın ilk dörtlüğü ise aynen şöyledir; Alayım kızıma bir kilo sucuk Doğursun bana bol bol çocuk Ooo mastika, Mastika Ooo cigarası Marlboro

Alayım kızıma bir kutu boya Boyasın kendini boydan boya Ooo Mastika Mastika Ooo cigarası Marlboro Bütün dünyada olduğu gibi yazı geleneği olmayan çingenece, gerçekte zengin bir sözlü geleneğe sahiptir. Bu dilin günümüze değin varlığını sürdürebilmesinin nedenlerinden biri ise yaşam tarzlarıyla diğer toplumlarla direkt çatışmaya giren çingenelerin bir argo yada gizli bir dil aracılığı ile kendi aralarında iletişim kurlmalarıdır. Bugün dil bilim çalışmalarının ortaya koyduğu bulgular Çingenece'nin (Romani dilinin) Kuzey Hint dillerinden (Sanskritçe'den) II. yüzyılın başlarında ayrıldığını ortaya koyar. Slovenyalı dil bilimci Franz Von Miklosich , Çingenece'yi bütün dünyada da konuşulan lehçeleriyle 14'e ayırır ki, bunlar, Alman, Leh, Çek-Slovak, Rus, Fin, İskandinav, İtalyan, Sırp-Hırvat, Romen, Macar, Türk, Yunan, Gal ve İspanyol lehçeleridir. İspanyol Çingeneleri'nin ise özdeyişleri bu anlamda oldukça ünlüdür :

En reduti panda nasti abela maşa : Kapalı ağıza sinek kaçmaz (Ağzını sıkı tutanın başına bela gelmez anlamında)

Len sossonsi abela pani o rebleundani terela : Gürültüsü olan derenin ya suyu vardır ya çakılı (Bir adam ses çıkarıyorsa bir nedeni vardır, boşuna bağırmas anlamında)

Or esorojle de or narsiş sin şişmar laşingel: Cücenin sözü uzağa tükürmektir. (Küçük insan yapamayacağı işler için söz verir)

Sarapyta sat peskital ne punzava: Zevk içinde uyuz kaşındırmaz. (Örneğin, bir işte iyi para kazanıyorsan tehlikesi önemli değildir anlamında.)

Chukel sospirela cocal terela: Yürüyen köpek kemik bulur. (İş yapan para kazanır anlamında)

Bizde ise kendi dilleri olan çingeneceyi, yazıya dökemiyen "esmer vatandaşlarımız" zamanla dillerini unutmuş, bir anlamda konuşulmayan Romani dilinin yerini, çingene değişişyle Apaş Argosu almıştır. Bunun bilinen örnekleri ise günlük konuşmalarda sıkça verilir :

APAŞ ARGOSUNDAN SEÇMELER

"Ablacı'ya takılma, Kerizci'yle oynama"

"Anoş'u kırma be abi !..(Sevgilini kırma be abi)

O mu? Abe o başka'dır!..(O mu ? Abe o çingene'dir)

Adi oradan bitli ! (Hadi ordan "parasız adam"

anlamında)

Geliceksen Çiçekçi'ye gözükmeyesin ! (Gelirsen

"Pezevenk'e gözükme anlamında)

Cıgaralık var mı be Recep? (Esrar var mı be Recep?)

Asırcı da iyi dadandı Ali Rıza'ya ! (Hasırcı- Hırsız

anlamında, Ali rıza ise Tekel'in votkasına verilen ad)

Yani kısaca Hırsız Votkaya iyi dadandı.

Dişçi Ayan mazot almaya gitti, gaco'suyla habe kayacak

bu akşam!. (Dişçi Ayhan içki almaya gitti metresiyle

yemek yiyecek bu akşam.)

Mütait'e pek güvenme bu gece ördek nanay!. (Kısaca pek

güvenme bu gece paçalı müşteri yok! anlamında..)

Ablacı'ya takılma, Kerizci'yle oynama! (Ablacı; Sevice

kadın anlamında-Kerizci; Hilekar oyuncu anlamında)

Kısaca sevice kadına takılma, hilekar oyuncuyla oynama. Bu adam Süzme'nin allâdır, tufaya gelmeyesin sakın! (Bu adam hergelenin allahıdır, oyuna gelme sakın! anlamında)

Alla için adam iyi muslukçudur raconu bilir! (Allah için adam iyi yankesicidir, yolunu bilir)

Çingeneler gerek giyimleriyle, gerekse lehçeleriyle yüzlerce insanın arasından kolaylıkla ayıredilebilen, yaşam tarzlarıyla ise pekçok insandan daha "ayrıcılık bir yaşam" süren, herhangi bir kasta, bir dine, bir sisteme bağlı olmaksızın yaşayan bir topluluktur.

Bu bakımdan çingeneler yaşamları gibi dillerini de kendileri yaratmıştır denilebilir. Şehrin varoşlarından çıkıp, şehri güzelleştirmek için hergün kucaklarında öbek öbek çiçeklerle karşımıza çıkan da onlardır. Hergün bahçeler- de, parklarda bizlere sevdâ falları açanlar da onlardır. Çingeneler gerçekte ne kadar kötü gözükseler de, hergün binlerce insana umut ve sevgi taşırlar elleriyle.

Bu yüzden olacak çocuklarının çoğunun adı çiçek adlarıyla başlar; Gülizar, Gülseren, Gülbahar. En azından benim tanıdığım Çingene çiçekçilerinin adı gibi.. Onlar her sabah açarlar şehrimizde. Bütün suflî görüntülerine karşın Ahmet Haşim'in deyişiiyle " Çingeneler bahardır."

NEVESER VAPURU

atalarıyla mı gittik Viyana kapılarına kadar ve bizi Viyana'ya sokmayanlar, şehirlerini savunanlar o gözlüklü kibar şoförün ataları mıydı?

Biz bu "nereye dayı?" diyen kara suratlı, yengeç kılıklı şoförün atalarıyla gittiysek Viyana'ya, elbet dönecektik geriye Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'yı bırakıp. Bunlar Viyana'dan döndüler. Ama şimdi bunlar Anadolu'nun dağlarından, mağaralarından, inlerinden , izbele-rinden kopup Dersaadete geliyorlar, gecekonduarını kuruyorlar, altlarına araba buluyorlar, kafalarına külah giyiyorlar, ağızlarında sigara, nefeslerinde lahmacun kokusu. Kimi rakı da içiyor, kimi cuma namazına gidiyor, çoğu ramazanda oruç tutuyor, seçimlerde oy veriyor, ama vergi neymiş, nizam neymiş, kural neymiş, devlet neymiş bilmiyorlar. Kaldı ki bunlara bil diyen de pek yok. Bunları eğiten, zabtı rapta sokmak isteyen de pek yok ya. Üç beş şehirli bizler azınlıktayız şimdi.

Ekalliyet olduk artık biz.

Biz ekalliyetiz.

Rumlar, yahudiler, ermeniler ekalliyetti eskiden, biz şehirli,medeniler,aydınlar,çevreciler... Biz bilime, San'ata saygılı olanlar, tiyatroya, konsere gidenler, opera seyredenler....

On milyonluk koca bir köyde küçük bir ekalliyetiz biz. Operadan çıkınca, başımıza gerçeğin tokmağı iniyor, "dâyi"nın taksisine biniyoruz çünkü biz.

Allah sonumuzu hayretsin.

Allah kahretsin.

İZMİR ÇÖP SORUNUNU ÇÖZDÜ

"Öncelikle Meteoroloji Müdürlüğünden yörede esen etkin rüzgarların yerleşim bölgelerinin tersine olduğu öğrenildi. DSİ'den çöp alanının altında yeraltı su havzası bulunmadığına dair rapor alındı. Hacettepe Üniversitesi ne de jeolojik inceleme yaptırıldı. Bu raporda alanın killi bir zemin yapısına sahip olduğu, hastane, sanayi atıkları ve piller açısından bir sakınca yaratmayacağı sonucu elde edildi."

Bir yıldır çalışan tesiste; evsel hastane ve sanayi atıkları birbirinden ayrı olarak depolanıyor. Evsel atıkların depolandığı bölgelerdeki çöplerden kaynaklanan biogazın denetim altına alınması için gaz toplama boruları yerleştiriliyor. Bu alandan kaynaklanan sızıntı sular da kil- toprak setlerle biriktiriliyor. Ayrıca bir arıtma tesisi kurma çalışmaları da sürüyor.

Civarında yeni yapılaşmaya izin verilmeyen ve çevresi tel çit ile çevrilen çöp alanında idari bina, araç bakım atelyesi ve kireç deposu bulunuyor. Bu idari büronun atıkları bile sızdırmaz foseptik çukurunda toplanıyor. Cam atıklar beyaz, renkli diye ayrılarak Şişe Cam'a satılıyor ve bu yolla ekonomi yapıyor. Sanayi ve hastane atıkları ise daha fazla koruma sağlanmış bölümlerde torbalar içinde depolanıyor. Kampanyalarla toplanan ve tehlikeli atık olarak nitelendirilen piller ise, tenekeler içine betonlandıktan sonra toprağa gömülüyor. Bu arada İzmir'in 27 yaşındaki Çiğli çöplüğünün de ıslah çalışmaları yürütülüyor.

Kaynak: EP Dergisi, 6-13 Haziran' 93, Ergun GÜMRAH haberi.

Yazarımız
Vüs'at O. Bener'in
İletişim
Yayımlarından
çıkan kitabının
kapağı

Yazarımız Vüs'at O. Bener ödül aldı

Gazetemizin
yazarlarından Vüs'at O.
Bener Cumhuriyet
Gazetesi'nin açmış
olduğu Yunus Nadi
Armağanı yarışmasında
"yayınlanmamış öykü
kitabı" dalında birincilik
ödülünü paylaştı.

KH. Çağaloğlu,
Önder Gök bildiriyor....

Gazetemizin
Yazarlarından, ulusal
edebiyatımızın usta
öykü yazarı, şair Vüs'at O.
Bener Cumhuriyet
Gazetesi'nin her yıl
düzenlediği
YUNUS NADİ ARMAĞANI
yarışmasında birçok genç
yazarla birlikte
"yayınlanmamış öykü
kitabı" ödülünü paylaştı.

İki buçuk milyon liralık ödülü
almak için Ankara'dan
İstanbul'a gelen Vüs'at O.
Bener yetmişbir yaşında ve bir
zamanlar edebiyatın Nobel'i
kabul edilen Türk Dil Kurumu
ödüline sahip, ayrıca Abdi
İpekçi anısına konulmuş olan
ödüle de İpin Ucu adlı tiyatro
oyunu ile paylaşmış olan
Bener uzun yıllar Karayolları
Genel Müdürlüğü Baş Hukuk

Müşavirliği yapmıştır.
İletişim yayımları tarafından
bütün eserleri yeniden
yayınlanmaya başlanan
yazarın ilk kitabı İHLAMUR
AĞACI bu yeni diziden
yayımlandı. Yunus Nadi
ödülinü alan
"SİYAH BEYAZ" adlı yeni
öykü kitabı da yakında
çıkıyor, anımsanacağı gibi
kitaba adını veren öykü daha

önce gazetemizde de
yayımlanmıştı.
Bizim Şehir Haberleri Vüs'at
O. Bener'in makalelerini ve
şiiirlerini ilk yayımlayan gezete
olma özelliğini de taşıyor,
ayrıca gazetemizin bir yan
kuruluşu olan Bin Tane
Yayımları da yazarımızın "İPIN
UCU" adlı kitabını da
yayımlamıştı.

NEA ROMA ΔΕΙΚΝΩΛΛΑΡΙ

Biliyorsunuz birkaç ay öncesinde
Sabah Gazetesi'nin 5. yaş günü
dolayısıyla gazetenin
tesislerinde büyük bir parti verilmişti
ve bizim Patron da davetlilerin
arasındaydı.

Geçenlerde gazetenin yapım çalışmaları
sırasında Patron, aslen Sabah Gazetesinde
çalışmakta olan Tufi'ye (Tuf Kamera) neden bu
davete katılmadığını sorunca, o da "o davete
reklam verenler çağrılıydı!" diyerek bizimkini
zıvanadan çıkarmış. Derya Baykal'ından Metin
Akpınar'ına kadar tüm sanat çevresinin de
davetli olduğunu bizimki vurgulamak zorunda
kalmış sonunda. Ama bir başka gerçek de o
gecenin patron açısından en önemli konusunun
reklam olduğu...Efendim Coca Cola Company

COCA COLA

USA'nın en etkili adamı, bir zamanlar Oluşum
Dergisi'nde yazılar yazmış olan, Enis Batur'un
Ankara'lı insanlarından edebiyat işine hayli
bulaşmış Yavuz Çekirge'dir. Tahmin
edebileceğiniz gibi Yavuz Bey'le bizimki
arkadaşlardır; hatta zaman zaman birlikte
yemek yedikleri, radyoculuk hayalleri
kurdukları, dertleştikleri vs. de rivayet olunur.
Patron bir konuşmalarında Yavuz Çekirge'den
gazetemizi reklamla desteklemesini istemiş o da
ister istemez (pet şişe ve teneke kutudan ötürü)
içinde bulunduğu çevreci patronlar grubundan

ayda 25-30 milyon liralık desteği
sağlayacağını, bunun mesele
olmadığını söylemiş. Söylemiş te
rivayete göre, söylediğinin
üzerinden bir yıl geçmiş. İşte Sabah

Gazetesi'nin davetinde bizimkiler yeniden
karşılaşınca kızılca kıyamet kopmuş,
bizimkinin en iyi özelliği verdiği sözü
tutmasıdır, eh haksız da sayılmaz. Olur olmaz
yere milyonlarca lira reklam veren Coca Cola
bizim gazeteye de verse ne olur. Biz Coca Cola
içmekten mi vazgeçeceğiz yani? Bizimkilerin
ağız dalaşını yalnız benim adamlarım değil,
Hürriyet Gazetesi'nin ekonomi yazarı Zeynep
Göğüş'de duymuş ve bizimkine bu konuyu
yazacağını söylemiş.

N.R.
DEVAMI ONALTIDA

PEPSİKOLAİÇİNİZ

EXTRACTS FROM THE PAPERS OF A DIGESTIVE EXPERT

Aslanzade Yakub

No sir, the word is out, envy has been set loose. I am speaking to you, my respected friend Cüneyt Beyefendi. What they refer to as the "editorial board" has taken a stand against you (and your humble servant, yours truly). But do not despair, Cüneyt Bey, your day will come. Having so kindly condescended to present me with a column in your newspaper, I sit at your knee putting pen to paper on the subject of food and drink. I cannot forebear from mentioning the inspiration which your incomparably delicious "Broken Plate" articles have been for me. Our friendship is a union of hearts, as sublime as that between Akşemseddin and Sultan Mehmet the Conqueror. I, not that so-called "editorial board", understand you best. With what audacity do those squirming worms label you "Protocol Patron"? What a scandalous lie, shamelessly trumped up by those who covet your newspaper. A man of humility and modesty such as yourself may be offended, but the sobriquets I presume to suggest are more appropriate by far: "Prince Patron" (in reference to your nobility), "Papyrus Patron" (your talent in the realm of letters), "Paradise Patron" (the afterlife of your deserving spirit), "Pastoral Patron" (your adoration of nature), and "Premier Patron" (your superiority to all other press tycoons). Their evil design is to rouse your anger, so that embittered, you becoming first "Periodic Patron", and then gradually absent yourself completely, becoming "Past Patron"!

Watch out, respected sir. You are the target of thunderbolts on every side, but do not flinch, I will be by your side until the Day of Judgment. Jump into my caique and let our oarsmen carry us to Bebek, where we can disembark at Kalem Bar and restore our shattered nerves with one of those newfangled things they call a "cocktail" (as prepared by master barmen, Ramazan Kapıyoldaş):

SEAWEED

2 cl Gordon's gin
2 cl Pisang Ambon
6 cl pineapple juice
2 bar spoons of lemon juice

Mix in a shaker with 4 cubes of ice. Serve with a cocktail cherry or pomegranate kernels.

CANARY

4 cl vodka
1 cl Archer's
1 tablespoon lemon juice
6 cl orange juice

Mix well in a shaker.

MELON

4 cl rakı
1 cl Amaretto Saronno
1 cl lemon juice

Slice a cap off one end of a small melon, scoop out the seeds and most of the flesh. Blend the flesh with the liquid ingredients and pour back into the melon shell. Garnish with sliced banana and serve with a straw.

ECE TIMMERMANS' EXHIBITION COMING TO ISTANBUL

Ece (Turaman) Timmermans, who after studying at Hacettepe University, completed her art education in Birmingham and settled in England, is now holding her first art exhibition in Istanbul later this year. Bizim Şehir News has got hold of her first painting, and reproduces it here, together with her self-portrait, for the first time.

FIND ISTANBUL FOR ME

Hulki Aktunç

Have you got to the centre of Osmanbey? Good. Can you see the posters bearing the message, "Martyr for Democracy Uğur Mumcu"? Good. Then between the cemetery walls and the subway construction site, there is Tayyareci Fethi Bey street. Tayyareci Fethi Bey was also a martyr, our first martyr to aviation back in Ottoman times.

Along this street are kiosks selling books, spices, and drinks. On the other side are junk/antique shops and a few street stalls. After the shock of finding all the bookshops in this area disappear one by one, Tayyareci Fethi Bey street has come to our rescue with its kiosks selling both brand new and second-hand books. The other day the window of one of the book shops facing the cemetery wall had a shattered window. When I asked what had happened, he said that at night thieves made a habit of breaking the windows and stealing books. I was proud! (That thieves should think books worth stealing seemed to be progress, of a sort.)

I stopped at a barrow selling remnants of the USSR. O, an icon! And a real one, St.Nicholas!

-Where did this come from?

-An Armenian from Karabag sold it to me.

-How much is this medal?

-So much. Only 700 were issued, a limited edition and only given to Lenin's associates (disciples!), so it is expensive.

So my friends... I spend my lunchtimes on Tayyareci Fethi Bey street. It awaits you, by day or evening.

And St.Nicholas? He is in caring hands, looking down from above an empty fireplace.

ISTANBUL 2000

Peking, Sidney and Manchester are among the contestants for the title. Istanbul is a keen rival, but are the efforts of the Olympic Committee sufficiently well publicised?

Are Istanbulites crying out for the 2000 Olympics to be held in their city? Not exactly, because our citizens do not yet trust the councillors they themselves voted for. When mountains of refuse explode and no one can stop development along the Bosphorus, talk of the Olympics does seem somewhat irrelevant.

Correspondent for the Financial Times, J.Murray, asked me if Istanbul opposed holding the 2000 Olympics here. In good faith, I answered "No! On the contrary, the 2000 Olympics are essential for Istanbul. Since people everywhere are responsible for conserving this historic city, Istanbul should be chosen."

A revolutionary event is needed to put Istanbul in order. For a sense of citizenship, of belonging, to be instilled in a population which consists largely of first generation newcomers, they have to rally around a common goal. For a people who share enthusiasm for sport of all kinds, the 2000 Olympics are necessary.

But what are the criteria by which the city is selected? Do factors other than the relevant have an effect? Might Peking be chosen if it promised to release the students arrested at Tianenmen Square? If Peking agreed to compromise over Hong Kong in return for Manchester's withdrawal from the race, what would be the British response? Peking is aware that the Olympics would be a stroke of the greatest good fortune, and has made sure that all its citizens are aware of the fact. Children draw pictures of the Olympics in the streets, and Olympic songs are sung here there and everywhere. Whereas in Istanbul there is nothing but a few posters. Süleyman Demirel did his bit by entertaining three foreign statesmen in Istanbul after he became president. Then it should have been the turn of the man-in-the-street. There should have been festivals in every district, and all the football teams should have played in "Istanbul 2000" uniforms. Bargaining to see what "gifts" Turkey could present on the international platform should have been launched.

There is over a month left. Perhaps we can manage it.

We want Istanbul 2000, not Istanbul 2004.

Cüneyt Ayrıl

BİZİM ŞEHİR CONTRIBUTOR VÜS'AT O.BENER WINS LITERARY PRIZE

Fiction writer, Vüs'at O.Bener, became joint winner of the Yunus Nadi Prize for the best unpublished book of short stories of 1993. Seventy-one year old Vüs'at O. Bener, who is also a holder of the Turkish Language Foundation prize, at one time the nobel prize of the Turkish literary world, came to Istanbul to collect his prize money. Bener has also been joint winner of the Abdi İpekçi prize for his theatre play, "İpin Ucu", published by Bizim Şehir's affiliate, Bin Tane Press.

Bener's collected works are now being reprinted in a new edition by Öletüim, beginning with his first book "İhlamur Ağacı". The title story "Black and White" of his new book of short stories was published earlier in Bizim Şehir, as our readers will remember, and our newspaper is honoured to be the first to print Bener's articles and poems.

NEA ROMA GOSSIP

COCA COLA

As you know, our Boss was one of the guests at the party held to celebrate the fifth anniversary of Sabah newspaper a few months ago.

Recently the Boss asked Tufi (Tuf Kamera, who works for Sabah) why he had not gone to the party. When he replied that all the guests had been people who place advertising with Sabah, ours truly was furious. He retorted that all the stars of the art and entertainment world were also invited. But he could not deny that his own conversation that evening had revolved around advertising.

Coca Cola Company USA's man in Turkey, Yavuz Çekirge, who used to write for Oluşum magazine and moonlights in the literary world, is of course a friend of the Boss. From time to time it is rumoured that they go out for dinner together, dream up plans for radio programmes, etc. etc. The Boss asked Yavuz Çekirge for advertising at some point, and the latter felt obliged (on account of his involvement with pet bottles and tin cans) to promise TL25-30 million liras worth of advertising from the environmentalist businessmen's group to which he belongs. A year passed, however, and this promise did not materialise, so when the two met at the Sabah party all hell broke loose. The

Boss's greatest virtue is never to break a promise. And advertising for Bizim Şehir would just be a drop in the ocean for Coca Cola's advertising budget.

Now the whole affair is out in the open, however, all hope of ever seeing a Coca Cola ad in Bizim Şehir has vaporised. Our Honest Joe approach has brought all kinds of trouble down on our heads anyway.

The Editor disappeared off as one of the Turkish national tennis team to compete in the Jewish Olympics in Israel, giving us here the opportunity to gossip behind his back. "If only the fellow would wield a pen with the same skill as he wields his racket," and "If only he would not start sentences in the past tense and finish them in the future tense," and such like.

This is my last article in the last issue of Bizim Şehir News. From September onwards the newly vamped newspaper will feature not Nea Roma Gossip, but a brand new series entitled, "Whispers from Dersaadet*". We are supposed to ignore not only Istanbul's pre-Turkish past, but our 600-year Ottoman past, remember!* One of the names used for Istanbul in Ottoman times, meaning "Land of Joy".

ACCORDING TO THE EDITOR

Aziz Bey's Folly

I wonder if Asım Bezirci, Aşık Nesimi, Hasret Gültekin, Metin Altıok and the other intellectuals who were victims of the riot in Sivas were less worthy than the misguided Aziz Bey, that they should lose their lives through no fault of their own? While a man so sick that he is within an inch of being declared legally irresponsible for his actions, and primitive creatures incapable of imagining what killing a man means survived that holocaust.

Where is the justice in this?

The person who was the sole, yes the sole, cause of that tragedy escaped from the flames, stones and sticks with a few tears in his trousers, yet those who harboured no covert intentions of becoming a "hero" or climbing back into the public eye, but were there only because they were invited, who had no masochistic ideals of deliberately provoking people to attack them, no perverted desire to be another Uğur Mumcu at any cost, were burned to ashes.

A man who for years has passed himself off as a socialist, a communist or some such thing, yet from the first line of his first story to the last line of his last story (let us hope it really is) has openly proclaimed his scorn for the people, who when he found he was out of fashion, was so determined to make himself "interesting" again, reflecting his engrained egoism, that in the ostensible name of socialism he could publicise a purely personal matter concerning none but the individual alone, proclaiming his atheism to the world at large in unashamed imitation of another writer, Salman Rushdi. Those people were the tragic victims of such a man's thoughtlessness, selfishness, and warped personality.

I believe that to cause the death of others through failure to hold your tongue, even when fully aware of the potential danger, is an error so grave that cannot be passed off as mere "irresponsibility".

Aziz Bey should be tried, along with the monsters who perpetrated this brutal massacre at his instigation.

Aziz Bey should not have given press conferences at which he did not even bother to mention the names of those who died, and not have had the face to display the bruises on his legs, as if he had fallen off the swingboats at a funpark.

Aziz Bey should be punished as he deserves.

ISTANBUL STILL LACKS TOLERANCE

The homosexuals congress scheduled to be held in Istanbul was cancelled by the Governor of Istanbul at the last moment, as "contrary to society's moral values".

GAY PRIDE, an annual international festival organised in the world's foremost metropolises, was to have been held in Istanbul this year. Turkish and foreign homosexuals, particularly those living in Germany, had been working for months on preparations for the event. Yet after the foreign participants had arrived, the governor's office of Istanbul prohibited the event as "contrary to society's moral values".

Study of the records of the palace physician is sufficient to show that homosexuality has been around in Turkey for over a thousand years. The fact that transvestite prostitutes find so many customers in Istanbul, proves that the men of our city are not exactly monogamous, nor necessarily heterosexual. It is an established fact that many homosexuals exist in every social class in the city. Homosexuality is a sexual preference which concerns nobody but themselves, and which they choose of their free will. That people who are alienated by society solely because they are homosexuals and wish to make their voices heard at a congress should be forbidden to do so on the grounds that it is "immoral", is further concrete proof that we still live under an authoritarian regime. Despite all the talk about democracy, plurality and so on, the government still sees its function as ordering people around. When will parliament learn what the maxim "SOVEREIGNTY BELONGS UNCONDITIONALLY TO THE NATION" splashed across its walls really means? And when will this society begin to react to injustices, meaningless prohibitions, censorship, and errors?

İSTANBUL'U BUL BANA Hulki AKTUNÇ

**TAYYARECİ FETHİ
BEY SOKAĞINDA 12.30 /
13.30 SEFERLERİ...**

Bak, Osmanbey'in orta yerine geldin mi? Geldin. "Demokrasi Şehidi Uğur Mumcu" afişlerini gördün mü? Gördün. Mezarlık duvarlarıyla metro inşaatı arasında bir Tayyareci Fethi Bey Sokağı vardır. Bir başka şehittir Fethi Bey. İnsanımızın uçmaklandığı son Osmanlı yıllarının ilk hava şehitlerinden. (Daha doğrusu, ölümden de rütbe gözetildiğinden, Fethi Bey ilk, onunla birlikte Taberiye'ye düşüp ölen yardımcısı Sadık Bey de ikinci hava şehidimiz sayılır.)

Sürdürelim... Tayyareci Fethi Bey Sokağına giriyorsun. Şişli Belediyesi, güzel bir düzenleme yapmış orada. Küçük yapılar ("kiosk"lar), kitapçı dükkanları, bir baharatçı, bir sahaf, iki Tekel dükkânı... "kiosk" da nedir? mi? Bildiğin köşk sözcüğünden Batı dillerine geçmiş. Örneğin Almanca'da "küçük satış kulübesi" anlamına kullanılır. ukalâlığı keselim, tamam. Kiosk'ların karşı sırasında eskici/antikacı karışımı dükkânlar ve birkaç da işportacı var. (Ha, edîb-i muazzam ve şâir-i muhteşem İlhan Berk'in İstanbul dairesi de oralarda bir yerde.)

Koskoca Nişantaşı / Osmanbey / Şişli çevresinde kitapçı dükkânı kalmadı! Allah Akademi'yi korusun! diyorduk ya işte Tayyareci Fethi Sokağı, bu üzüntümüzü giderdi sayılır. Atıştır bir köşede bir şeyler; dal bu sokağa, en yeni kitaplar (mis gibi taze kâğıt kokulu), dergiler... Sokağa, hani süper marketlerde olduğu gibi, mutlaka bir dükkan yerleşim tabelası koymak gerek. Mezarlığın duvarlarına bakan dükkânları görmek bulmak çok güç. (Ö arka dükkânlar, biraz biraz "soyulmaya" da başlamış! Bir gün baktım, Adamın 'camı çerçevesi indirilmiş. Sordum. "Efendim, geceleyin kapıyor birisi kaldırım taşını, indirip gidiyor," dediler. Ne

DEVAMI ONYEDİDE

Ece (Turaman) Timmermans'ın Ankara'da yapmış olduğu ilk resmi, 1975 (özel koleksiyon)

ECE TIMMERMANS'IN SERGİSİ YAKINDA İSTANBUL'DA

Ankara'lı ressam
Ece (Turaman)
Timmermans'ın resim
sergisi yakında İstanbul'da
açılıyor.

KH. Londra....

Uzun yıllar önce Hacettepe Üniversitesi'ni bitirdikten sonra resim öğrenimini tamamlamak üzere İngiltere'nin

Birmingham şehrine giden ressam Ece (Turaman) Timmermans öğrenimini bitirdikten sonra bu ülkeye yerleşmiş ve çalışmalarını da burada sürdürmekte İyi haber alan kaynakların bildirdiğine göre sanatçı 1993 yılı içinde İstanbul'daki ilk resim sergisini açıyor. Haber kaynakları sanatçının resim yapma tarzında eskiye oranla büyük

DEVAMI ONYEDİDE

Sanatçının kendi kaleminden kendi portresi, 1980

Sahaf Alâattin'in tozlu raflarından

Galatasaray, Sahne Sokak Ali Han K 3 No. 302 İstanbul - TÜRKİYE Tel:243 6191 - 243 49 10

İSTANBUL FETHİ DERNEĞİ
NEŞRİYAT
Sayı: 21

İSTANBULDA
500 YILLIK
SAĞLIK HAYATIMIZ

Dr. Bedi N. Şehsuvaroğlu
Tıp Tarihi Uzmanı
Beynîmîlî İlimler Tarihi Akademik Üyesi

İSTANBUL

Topkapı Sarayında : Deri üzerine yapılmış Eski haritalar...

Yazan: İbrahim Hakkı

Piri Reis haritaları — Hacı (Ehî - I. husun) ve arabca haritası — (Şahin de Uluğbey) ve 1428 yılında yapılmış inşaatlar haritası — On üçüncü asrda yapılmış ilk harita — Ali Macar Reis haritası — Piri Reis'in 1492 yılında yapılmış haritası — Piri Reis'in 1492 yılında yapılmış haritası — (Şahin bin Salim) ve H. 816 yılında yapılmış arabca harita — Adas bir İspanyol papazının on dördüncü asrda yapılmış (94) çapı renkli dünya haritası — Maktel haritalarının üzerinden çıkarılmış (60) çapı renkli Türklerin ve başka milletlerin renkli haritaları — Haritaların üstündeki eski Türk kuyumları

İlk asrda 16. yüzyıla kadar (18. yüzyıla kadar) harita, bir forma göre, belki de belki de, Tarih Üçüncü asrda, ve büyük bir çabıyla yapılmıştır.

Baskı ve yayını:
ZAMAN KİTAPHANESİ
İstanbul - Ankara Caddesi 97

İSTANBUL ÜLKÜ BASIMEVİ
1936

Avrupa-Osmanlısı yadigarı Bosna -Hersek Mostar harabeye dönüştü

**HRİSTİYAN VE
MÜSLÜMAN
KÜLTÜRLERİNİN
KAYNAŞABİLDİĞİNİ
İSTANBUL'DAN
SONRA
KANITLAYABİLEN
EN GÜZEL KENT
OLAN MOSTAR'IN
KURTARILMASI İÇİN
SİZLERİ DESTEK
VERMEYE
ÇAĞIRIYORUZ!**

Kerim FERSAN
İstanbul'dan bildiriyor

Avrupa'daki Osmanlı kültürünü tipik bir biçimde yansıtan, ve adeta tıpkı İstanbul gibi dinlerin kültür kaynaşmalarını engelleyemediğini açık bir biçimde kanıtlayan tarihsel Mostar kenti, Sırp teröristlerin bilinçli gayretleri sonucunda yarı yarıya harabeye dönüştü. Kentteki tüm resmi daireler yıkılırken, kadastro kayıtları ve arşivler de yandı.

Nisan 1992 den beri kent merkezindeki dört, çevredeki oniki köprü mermilerle yıkıldı. Ünlü Eski Köprü yıkılmamakla birlikte ciddi bir biçimde hasar gördü.

130.000 nüfuslu kentteki yapıların %50 si yıkıldı sağlık ve sosyal yardım yapıları, 11 ilkokuldan dokuzu, çocuk bahçeleri, üniversite kampüsü, öğrenci yurtları, Ulusal Tiyatro ve Kukla tiyatrosu, Gençlik merkezi kütüphanesi ve sanat galerisi, Üniversite kütüphanesi de Sırp katliamından kurtulamadı.

Hidroelektrik santral, ve kentin sanayi bölümü de aynı kaderi paylaştı. Bir çok işyeri ve laboratuvar da alevler arasında kaybolurken, Endüstriyel üstyapı tahrip oldu. Telekomünikasyon hatlarının tümü, elektrik enerjisi iletim ağının ve trafoların ise tümü yok oldu. Su boruları bir çok yerde patlarken, benzin istasyonları, tren istasyonları ve hava alanları da kullanılamaz hale geldi.

Sırp terörizmi, kent halkını psikolojik olarak yıkmak için özellikle kentin kültürel mirasının sembollerini tahrip etmeye yöneldi. Bunlardan bir kaçını aşağıda sıralıyoruz.

Musalla adlı Şehir meydanı, yosa Kathoda Camii ve külliyesi, Müzik Okulu(1880), Halk Hamamı(1912), Neretva Otel(1890), Neretva Villası(1976), Neretva nehri üzerindeki Tito köprüsü(1936). St. Peter ve Parova Kilisesi(1866), Fransiskan Manastırı (1991 de restore edilmişti, 1992 de yıkıldı).

"Kiliisenin Annesi" kilisesi(1978) ve papaz evi ve içindeki elli bin kitap. Yeni Ortadoks Kilisesi. Ancak Sırp terörünün temel hedefi tabiidir ki kentin tarihsel merkezidir. Burası Mostar'ın olduğu kadar, Bosna - Hersek'in de sembolü durumundadır.

Kuleler ve tarihsel köprü kompleksindeki Çardak'da yakılmış durumdadır.

Köprüye giden iki cadde ve üzerindeki yüzlerce yapıda yıkılmış ve yakılmıştır.

Müze binası(1895), Arşivler (1892), Ruza Otel (1978), Senfoni Orkestrası Konser Salonu (1904), Hacı Mehmet Karacabey camisi, Koski Mehmet Paşa camisi, Vuchiyaakovich camisi, tabachitza camisi, Belediye Binası, Müftülük de tarihsel kent merkezinde oldukları için yıkıldılar. Birkaç ay içinde harabeye döndürülen kent tarihi ve geleneğe yönelttilen bir düşmanlığın kurbanı olmuştur.

Tüm İstanbul'lulara bu arada mimarlarla, şehir plancılara, tarihçilere, sanatçılara, bilim adamlarına da özellikle sesleniyoruz.

Bosna- Hersek ve Mostar konusunda sessiz kalmayın, elinizden gelen en şiddetli tepkiyi gösterin ki, çifte standartlı Batı, aklını başına toplasın.

KARTPOSTAL DA OLDULAR

İSTANBUL 1973, Almanya'da para kazanmaya gitenin bedeli böyle ödenmişti. şimdi de bu resim kartpostal oldu

Elili yıllarda Federal Almanya'nın isteği üzerine, bu ülkeye konuk işçi olarak gitmeye başlayan Türkler, ilk gidenlerin memnun ve zengin olmaları nedeniyle İstanbul'daki işçi gönderme bürolarının önünde kuyruk olmaya başlamışlar ve "biz de gitmek istiyoruz" diye aşırı bir işgücü arzını ortaya koymuşlardı. Her fırsatta kolaylıkla şımarıdığı bilinen ırkçı Almanlar da bu arz karşısında "seçebilme özgürlüğünü" kendilerinde bulmuşlar ve gitmek isteyenleri cinsel organlarına kadar

kontrol etmeye başlamışlardı. İsviçre'nin Lozan şehrindeki Elysee Müzesinde bulunan konuya ilişkin fotoğraf bugün Avrupa'nın bütün şehirlerinde kartpostal olarak satılmaya başlandı. Almanya'da artan yabancı düşmanlığı ve yeniden fışkırmaya başlayan faşist, ırkçı düşünce, dün kıcını bile koklayarak kabul ettiği Türk işçilerini öldürmeye, yakmaya kadar varmıştır. Almanların bu davranışına karşı Türk işçileri ne yapıyorlar? Birkaç protesto yürüyüşünden ve devletin kınama konuşmalarından

başka görünürde birşey yok. Tepkisizliğiyle ünlü Türk insanı bu konuda da suskun öldürülmeyi bekliyor. Oysa Almanya'da çalışan işçilerin ellerinde dinamitten de tehlikeli bir silah var: PARA. Bugün eğer tüm Almanya'da çalışan Türk işçileri bankalardaki paralarını çekip Türkiye'ye yatırırlarsa bakalım Alman bankacılık sektörünün kendi hükümeti nezdindeki tepkileri ne olur ve Alman hükümeti ne gibi somut önlemlerle işçilerimizden özür dilemeye başlarlar?

Tuğra çalındı

H.Kemal ÇAĞIN

İstanbul'un gönüllü zaptiyelerinden biri olduğum günden bu yana tarihi ve arkeolojik değerlerimizi koruyup kollamak gibi deva bulmaz bir derde düştüm. Öyle ki, merakla başlayıp sevgi ile sürdürdüğüm bu iş bir müddet sonra bende hastalık haline geldi. İşin ilginç yanı hastalığımı depreştiren ve çoğaltan koşullar günden güne artarken ilgililerin ve bilgililerin

kayıtsızlığı beni iyice çileden çıkarıyor. Nasıl mı? Örneğin Fatih Sultan Mehmet'in bizzat kendi kurduğu Haliç Tersanesi (1455) o yıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nun denizlerdeki egemenliğini artırmak için kurulmuştu. Ve yine bildiğiniz üzere Atatürk Köprüsü'nün ayağı ile Kasımpaşa arasında geniş bir alana yayılan Haliç Tersanesi'ni ne

DEVAMI ONYEDİDE

Fotoğraf: H. Kemal ÇAĞIN

Denizcilik Bankası T.A.O.'luğun himayesindeki Büyük Haliç Tersanesi'nin kapısı ve kapının kirlilikten gözükmeyen ön cephesi

DBTAONERDESİN?

İSTANBUL SAATİ Jak DELEON

BİR EHL-İ ŞİKEM'İN
EVRAK-I METRUKESİN DEN 3
(Aslanzade Yakub)

H ayır efendim ayan beyan ortada, çekememezlik had safhada. Sözümlü sizedir iki gözüm efendim Cüneyt Beyefendi'ciğim, bu "yayın kurulu" derler "matbuat şurası" size (ve dahi müridiniz olan bendenize) karşı cephe almış durumda. Eşef buyurmayınız pek aziz Cüneyt Bey, onlar yolcu siz hancısınız. Bana ceridenizde köşe bahsettiniz, ben de (min gayri haddin) dizleriniz dibine oturarak yemek ve içki yazıları yazar oldum. Sizin erişilmez lezzeteki "Kırık Tabak" köşenizden feyz ve ilham aldığımı saklamıyorum. Bizim birliğimiz gönül birliğidir, bir Akşemseddin ve Fatih Sultan Mehmet birliğidir. Sizi en güzel ben anlarım, o "yayın kurulu" değil. Hangi cüret ve cesaretle size "Protokol Patron" yaftasını yapıştırırlar? Yalan beyefendi, iftira, gazetenizi içten ele geçirmek isteyenlerin karaçalmaları. Siz ki teveccüh ve tevezu sahibisiniz, şimdi yazacaklarımı kızabilirsiniz ama size "Padişah Patron", "Papa Patron" (Baba'dan mülhem), "Papirüs Patron" (yazarlık ve yayıncılık haslet-i cemileniz sebebiyle), "Parodi Patron" (cennetlik yüzünüzden mülhem), "Pastoral Patron" (müsebbibi tabiat aşkıncıdır), "Prömiye Patron" (basın patronları arasında 1 numara olduğunuz için) ve "Pir Patron" çok daha yakışırdı. Fakat bu "matbuat şurası" olacak münafıklar, sizi bir güzel kızdırıp küstürerek önce yönetsel varlığınıza "full time"dan "part time" "a indirgeyerek "Periyodik Patron", ardından gazeteden elinizi ayağınızı hepten çektiyerek "Paydos Patron" haline düşürmek istiyorlar! Kendinizi kollayınız, muhterem efendim. Bu zevat kime öfkelense hıncını sizden çıkarıyor, sizi (ceride- i mükemmeliyeniz yayımlanmaya başladığından beri) "Paratoner Patron" konumunda gösteriyor, tekmi yıldırımları üzerine boşaltıyor. Canım efendim, elem duymayınız, mahşere kadar yanınızda olmam iktizadır. Biz kalem erbabıyız efendim, ehl-i dil olmayanın kem sözü bize ne beis! Şimdilik Bebek Koyu'na üç çifte kürekli saltanat kayığımızla girelim, Kalem Bar önlerinde karaya çıkalım ve (usta barmen Ramazan Kapiyoldaş marifetiyle)"kokteyl" tabir ederler Frenk içkilerinden tadalım:

YOSUN
2 cl Gordon's cin
2 cl Pisang ambon
6 cl ananas suyu
2 bar kaşığı limon suyu
4 küp buzla "shaker"da karıştırılır. Kokteyl kirazı ya da nar taneleriyle süslenerek sunulur.
KANARYA
4 cl votka
1 cl Archer's
1 yemek kaşığı limon suyu
6 cl portakal suyu "Shaker"da çalkalanarak sunulur.
MELON
4 cl rakı
1 cl Amaretto Saronno
1 cl limon suyu

Küçük bir kavun bir uçtan açılır, çekirdekleri ve içinin büyük bölümü kaşıkla alınır. Tüm malzeme "mixer"da (kavunun içiyle birlikte) karıştırılır. İçki, boşaltılmış kavun kabuğunun içine doldurulur. Talaş muzla süslenir ve "pipet"le sunulur.
NEA ROMA DEDİKODULARI'nı yazan muhtereme not: JACK yanlış, JAK doğrudur. Anlamanız için tek tek kodluyorum: Japonya - Ankara - Konya. Yani arada Cemeziyelahir ya da Cemaziyelevvel yok! DELEON'u da zinhar DELON diye yazmaya kalkmayasınız, o Fransız kırantası zaten şöhetimden yararlanıp benim bilmem kaçancı göbekten akrabam olduğunu söyleyesiymiş!

XIX.yy. sonu ile Cumhuriyet dönemi başlangıcı arasında

Ekonomik geleneklerimizde, sadece içte ve mesleki nitelikte kaldıkça, yararlı görevler yapmış ve özellikle mesleki dayanışma ilkesinin çekirdeğini oluşturmuş olan esnaf loncalarından sonra, ülkemizde borsa adı altında bir kuruma, ancak Tanzimat döneminden sonra rastlanır.

Türkiye'de ilk kez 1886 yılında yayımlanan bir yönetmelik, gerek İstanbul'da ve gerek öteki illerin ticaret merkezlerinde borsaya benzer bazı kurumların kurulmasını öngörmüş ise de daha uzun süre İstanbul'da bile borsa işlemleri istenen düzeye ulaşamamıştır. İstanbul Borsası'nın ilk gerçek örgütlenmesi 1873 yılında olmuş ve biri aynı yıl "İstanbul Esham Borsası Talimatı" ve öteki 1886 yılında "Borsa Talimatnamesi" adıyla yayımlanan iki tüzükle bu kuruma gereken resmi nitelik verilmiştir. 1894 yılında "İstanbul Mubayaacıları" adlı borsa acentaları grubu borsada kayıtlı olmayan bazı belgeler üzerine vadeli işlem yapabilmek üzere bir "kulis" kurma girişiminde bulunmuş ve hatta gerekli örgüt yapısını tamamlamış iseler de, yaşamları ancak bir kaç ay sürmüş, o yıl içinde Güney Afrika madenleri bunalımının İstanbul piyasasına vurduğu darbe ile yok olup gitmiştir.

Dışarıdan borç almak eski zamanlarda gelenek olmadığından, borca gereksinim olunca bu para içerden alınır ve bu iç borçlanmalar, hisse senedi, on yıllık hazine bonosu ve tahvil biçiminde kararlaştırılmış olurdu. 1854 yılına kadar devletin dış borcu olmadı. İç borçları da bu kağıtların ve senetlerin içeriklerinden ibaret kaldı. 1864 yılında devletin iç borçlarının esas ve biçiminin değiştirilmesi ve faiz miktarının azaltılması kararlaştırıldı. Bu mali işlemden sonra, bütün devlet tahvilleri, yabancılara tahviller ve yerli yabancı anonim şirketlerin hisse senetlerinden birçoğu gibi kolaylıkla dolaşıma başlamış ve bunların alınıp satılması bir tür ticaret olmuştu. Daha sonra borsa işlemlerinin artırılması çareleri düşünüldüğü sırada, bizde de Avrupa'da olduğu gibi bu kağıtların saygınlığı üzerine işlem yapılması geleceği yerleşti ve İstanbul'da, mubaayaacı, oyuncu ve tellal adlarıyla yalnız bu ticareti meslek edinmiş birkaç yüz kişilik bir esnaf grubu oluştu. Hisse senetleri ve tahvillerin alım satım işlemleri önceleri Galata'da Havyar Hanı ve yöredeki mağazalarda yapıldığı halde, bir süre sonra onun karşısında Komisyon Hanı adıyla inşa edilmiş olan hana geçilip, üst kattaki salon ilgililer tarafından "Borsa" diye adlandırılarak, işlemlere orada başlanmıştır. Daha sonra işlem sayısı artınca Komisyon Hanı'nın bütün bölümleri borsacılar tarafından kirayla tutulmakla kalmayıp, diğer yakın mağaza ve han odaları da onlar tarafından büro yapıldı. Bu borsanın mensupları 1865 yılı Ağustos'ta aralarında bir tüzük düzenleyip, meslekle ilgili işlerini yürütmek üzere esnaf derneği biçiminde bir kurul oluşturmuşlardı ki, o tarihte çoğu Rumlar'dan oluşan borsacılar bu kurulu Rum Kiliseleri'ndeki yönetim kurullarına benzeterek

Türkiye'de ilk kez 1886 yılında yayımlanan bir yönetmelik, gerek İstanbul'da ve gerek öteki illerin ticaret merkezlerinde borsaya benzer bazı kurumların kurulmasını öngörmüş ise de daha uzun süre İstanbul'da bile borsa işlemleri istenen düzeye ulaşamamıştır.

O zamanların anlayışına göre "konsolid oynamak" ahlaki açıdan ayıp sayıldığından borsa işlemlerinin ilk dönemlerinde müslümanlar arasında katılanlar çok az sayıda olmuş, Borsa Hanı ile içinde ve dışında yapılan işler azınlıkların tekeline girmiştir.

1923'de İşgal Orduları'nın Anadolu topraklarını tamamiyle terketmesinden sonra, Ulusal Hükümet mutlakiyet ve meşrutiyet dönemlerinde her bakımdan ihmal edilmiş bulunan borsaya gereken önemi verdi Kambyo Klubü kapatıldı ve borsa devletin kesin denetimine altına alındı.

Efoya adı ile anılmaktaydılar.

1870'li yılların ortalarında Saray'ın savurganlıkları son kerteyi, devlet maliyesinin düştüğü darlık da son noktayı bulunca, yönetimi elinde tutan Sadrazam Mahmut Nedim Paşa, bir yandan özel danışmanı John Paşa aracılığıyla borsada bir hayli tahvil sattırması, öte yandan da adı geçen tahvillerin faiz ödemelerinin devlet tarafından ertelenmesine karar verildiğini duyurarak yasal olmayan karlar sağlamıştı. Olay yıldırım hızıyla Avrupa borsalarına yansdı, Paris ve Londra borsalarında önemli düşüşlere yol açtı. O zamana kadar bu kağıtları ellerinde bulunduranlar varlıklarının su gibi akıp gittiğini görünce borsaya koşup ellerindeki tahvilleri yok pahasına sattılar. Bu nedenle de aradan yıllar geçip de Sultan Abdülhamit'in tahttan indirilmesine ve hatta onun döneminde söz konusu olan tahvillerin faizlerinin yeniden ödenmeye başlanmasına rağmen, uzun süre borsaya olan ilgi en düşük düzeyi korumuştur.

O zamanların anlayışına göre "konsolid oynamak" ahlaki açıdan ayıp sayıldığından borsa işlemlerinin ilk dönemlerinde müslümanlar arasında katılanlar çok az sayıda olmuş, Borsa Hanı ile içinde ve dışında yapılan işler azınlıkların tekeline girmiştir. Geçmişte çoğunluğu Rum ve Yunanlı olan borsa abonelerinin tümünü kabul etmeleri ile, 1867 yılında aralarında yapılmış olan bir tüzükte borsa işlemleri ve bu işlemleri yapanlarla ilgili bir çok kural olmasına rağmen bu işlemlerin hükümetin denetim ve gözetiminde bulundurulmasına büyük ölçüde gereksinim duyulması ile birlikte, 1874 tarihli tüzük yayınlanmış ve borsa işlemlerini gözetim görevi, yeni oluşturulan Borsa Komiserliği'ne verilmiştir. Böylece Dersaadet Tahvilat Borsası adı ile ilk resmi borsa kurulmuştur. Bu tüzük borsa üyelerini; "Mubayaacı", "Simsar" ve "Cober" adlarıyla üçe bölmekteydi.

Osmanlı Borsası böylece resmiliyet kazandıktan sonra, 1895'e kadar borsada anılmaya değer bir olay çıkmamıştır. Ancak o yıl olağanüstü yetki ile Osmanlı Bankası müdürü olan Sir Edgar Vincent, Güney Afrika'daki Transvaal'de bulunduğu sanılan altın madenlerini bulmak üzere yola çıkmış ve daha yolda iken, bankasına orada pek zengin damarlar bulunduğu dair telgraflar yollamıştır. Bu tatlı haber çevreye yıldırım gibi yayılır, Sir Vincent söyle bir dolaşıktan sonra İstanbul'a geri döner ve herkese madenleri anlatır. Bunu duyan herkes Osmanlı Bankası'na koşarak alabildiği kadar hisse senedi satın alır. Ancak olan bitenin doğru olmadığı anlaşılınca da herkes sokaklara dökülerek elindeki renkli kağıtları borsada yok pahasına satar. Bu işten Osmanlı Bankası'na zamanın parasıyla iki milyon zarar eder.

Daha bu işin üzüntüsü bitmeden ortaya Doğu Anadolu'daki Ermeni olayları çıkar. Bütün senet ve tahviller düşer, Osmanlı Bankası'nda kağıtlar için verdiği avansları kesince; borsa hükümetten moratoryum ilan edilmesi isteğinde bulunur. 1895 yılının 19 Ekim Perşembe günü genel likidasyon ilan edilir, borsa dört ay süreyle kapatılır.

Bu olaylardan sonra borsacılar kendilerini kolay kolay toparlayamamışlar ve aralarında beşyüz konsoliden daha fazla işlem yapmayarak iki yıl süreyle ihtiyatı elden bırakmamışlardır. Bu süre içerisinde bir çok borsacı da işi bırakmak zorunda kalmış, İstanbul Borsası'nda alıcı olarak ancak 7-8 kişi kalmıştır. Böylece 1896'da başlayan bunalım ancak 1898 sonunda bitmiş ve o tarihten başlayarak Komisyon Hanı'nın yıkıldığı 1913 yılına kadar borsa normal bir biçimde çalışmıştır. Bu arada 1906- 1908 yılları arasında "Esham ve Tahvilat

Borsası Nizamnamesi" de yürürlüğe kondu ve 1923 tarihli tüzük yürürlüğe konuncaya kadar geçerliliğini korumak üzere borsada bir de "Aboneler" sınıfı kurularak bu bölüme bankalar ve bankerlerle, ticaret, sanayi ve inşaat şirketleri de alınmıştır.

1913 yılında yıkılmasına başlanan Komisyon Hanı, tam olarak tarihe karışınca, Mehmet Ali Paşa Hanı Borsa yapıldı. Ancak bir yıldan fazla kullanılmadı. I. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla bir çok borsacı askere çağırıldı ve bu nedenle hisse senedi ve tahvillerde düşme eğilimine girmesiyle gerçek bir bunalıma girildi. O sırada Borsa Meclisi üyelerinden olan Bogos Mumciyan Efendi, Maliye Bakanlığı'na başvurup, kabul edilebilir bazı nedenler göstererek borsanın kapatılmasını istedi. Başvuru kabul gördü ve özel bir yasa ile moratoryum ilan edildi. Bunun üzerine borsa işlemleri yeniden Havyar Hanı ile sokak aralarına ve kahvehanelere kayar ve 1874 tüzüğü ile açılan "resmi borsa" dönemi kapanmış olur.

1917 yılına kadar çeşitli yerlerde sürdürülen gayri resmi borsa işlemleriyle yasağa rağmen yurtdışına büyük miktarda altın kaçırılmış, bu arada bir çok kişiye iflas etmiştir. Büyük savaşın başlarında şans Osmanlı Devleti'ne dönmüştü Osmanlı, Almanya, Avusturya-Macaristan İmparatorluklarına ve Bulgaristan Krallığı'na ait hisse senetleri sürekli ve düzenli olarak yükselmekte ve piyasada alıcı durumunda olanlar yüksek karlar sağlamakla iken sonradan durumun yenilgiye dönmesi üzerine, bu mubayaacıların büyük bölümü karşılanması olanaksız zararlara uğramıştır.

1914 yılı ortalarına doğru borsayı ihmal ederek kötüye kullanıma neden olan ve dışarıya büyük miktarda altın kaçırılmasına göz yuman dönemin Meşrutiyet Hükümeti, 1917 yılında Galata'da Mertebani Sokak'ta bulunan ve sonradan Hrisoviani Bankası merkezi olan binayı kira ile tutarak borsa haline getirdi. O sıralarda sınırlardan gelen kötü haberlerle heyecanlanan halk yasaları çiğneyerek borsaya girdi. Kimliği belirsiz fırsat düşkünü kişilerle yapılan alışverişler sonucunda büyük zararlara uğranıldı.

Yaklaşık dört yıl bu binada kaldıktan sonra, borsa 1921 yılında yeniden, yeni yapılan Komisyon Hanı'na taşındı. Bu arada kambyo işlemleri yapma yetkisi borsadan alınarak "Kambyo Klubü" adı verilen bir kuruluşa verildi. Kambyo Klubü tam anlamıyla bir kumarhane sayılabildi. İngiliz Lirası'nın hangi nedenle olursa olsun yükselmesi hemen İtilaf Devletleri'nin başarısına bağlanıyor, başta iç borçlanma olmak üzere bütün hisse senedi ve tahviller düşüşe giriyordu.

1923'de İşgal Orduları'nın Anadolu topraklarını tamamiyle terketmesinden sonra, Ulusal Hükümet mutlakiyet ve meşrutiyet dönemlerinde her bakımdan ihmal edilmiş bulunan borsaya gereken önemi verdi Kambyo Klubü kapatıldı ve borsa devletin kesin denetimine altına alındı. 23 Ağustos 1923 tarihli bu ek tüzük gereğince, o tarihe kadar mubayaacı denilen borsa üyeleri "Acente" olarak adlandırılıp, sayılan "60" ile sınırlandırıldı ve "500" lirallık teminat miktarı da "2000" liraya çıkarıldı. Ayrıca borsa üyeleri "asil" ve "fahri" olarak ikiye ayrıldı ve "acente" "simsar" ve "cober"lerden oluşan asil üyelerin Türk uyruklulu olma koşulu getirildi.

"Günümüz İstanbul Borsası'na ilgi duyan ve duycak olan hemşehrilerimin dikkatine sunarım."

Kaynak:

Borsa Rehberi (1928), İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yayınları, 2. Baskı, Nisan 1992, İstanbul.

EDİTÖRE GÖRE

Mançalı A.(*) aziz beyin karıştırdığı...

Acaba Asım Bezirci, Aşık Nesimi, Hasret Gültekin, Metin Altınok ve orada yakılan diğer aydınlar Mançalı aziz bey'den daha mı değersizdiler de, bu vahşete hedef olmaları için ortada tek bir neden bulunmayan, kusur sahibi olmayan onlar öldüler ama ve lakin değirmenli halüsinasyonlardan dertli, kanuni ehliyetinin elinden alınmasına ramak kalmış bir hasta adam ile, insan öldürmenin ne demek olduğuna dair en ufak bir düşünceyi kafasında canlandırma-yacak kadar ilkel yaratıklar o cehennemden kurtulabildiler? Bu nasıl adalettir? Bu sorular ilk bakışta saçma gibi görünüyorsa da sormadan edemem için geçerli nedenlerim var: Olup bitenin tek ama tek sorumlusu alevlerden, taşlardan, sopalardan, yalnızca birkaç yırtıklı bir pantolonla kurtuluyor da, neye mal olursa olsun, birden bire "kahraman" olup düştüğü gündemlere tekrar tırmanmak gibisinden gizli niyetler beslemeyip de yalnızca çağrılı oldukları için orada bulunan, insanları bile bile kışkırtmak, kalabalıkları üzerine

saldırtmak gibi mazoşik emeller taşımayan, "Ah! Bir Uğur Mumcu da ben olsam da nasıl olursa olsun" diye düşünebileceği aşikar, "kendisi halen demansta" tanımına uygun garip bir kişilik sahibi olmayan bütün o aydınlar *kül* olup gidiyor kabul edemiyorum; işte nedenlerim bunlar... Yıllardır solcu, sosyalist, komünist veya her ne ise öyle bir geçinen, ancak yazdığı ilk hikayenin ilk satırından, son hikayesinin (dilerim yazmış bulunmaktadır) son satırına kadar, halkını sevmediğini, onu küçük gördüğünü avaz avaz hay-

kırmış bulunan, demode olduğunun farkına vardığında da yeniden "ilginç" olup kendinden söz ettirebilmek için, benmerkezciliğinin doğal bir yansıması olarak, güya sosyalizm adına son derece bireysel bir olguya takılıp "allahsızlık" idialarıyla ortaya atlayan, utanıp sıkılmadan bir başka yazarı, Salman Rüşdü'yü alenen taklide girişen bir kendini bilmez düşüncesizliğinin, bencilliğinin, kişilik defektinin kurbanı oldular onlar ne yazık ki? Ben potansiyel tehlikeyi bile bile çenesini tutamayıp insanların ölümüne neden olmanın "sorum-suz-

luk işte canım!" diye geçiştirilemeyecek kadar ağır bir kusur olduğuna inanıyorum.

Tıpkı:

Bu vahşeti Mançalı aziz beyin sayesinde gerçekleştiren canavarlar gibi; Mançalı aziz bey de yargılanmalıdır. Mançalı aziz bey orada ölenlerin adını bile anmadığı basın toplantıları yapıp; üstüne üstlük, sanki lunaparkta salıncak kazasından kurtulmuş gibi "bak bacaklarım da morardı" diye memeli idi.

Mançalı aziz bey de hakkı olan cezaya çarptırılmalıdır. Bunu devletten talep ediyorum.

*yerine göre "ahmak", "aptal" ve benzeri anlamlara gelir. Bazı bazı "A" ile başlayan isimleri kısaltmak için kullanılırsa; zaman zaman "sersem" ve "salak" demenin bir başka türü olan "noktalı se" yani; (s.) yerine geçer. Burada ise Abdullah, Ahmet filan demek hiç değildir...

Okuyucu mektupları

Merhaba,

Yazmamı gerektiren bazı nedenler olmasına rağmen uzun süredir yanıt verememenin utancı içindeyim. Umarım sizi fazlasıyla düş kırıklığına uğratmamışım. Dün, Demir Özlü'nün gazetemizin son (mayıs) sayısındaki yazısına konu olan Cafe Mondo'da yeniden buluştuk. Özlü bize Fransa gezisini özetlerken Paris'te buluştuğunuzu ve birlikte bir rus lokantasını teftiş ettiğinizi de anlattı. Mektubunuzda bu yıl Stockholm'e gelmeyi düşündüğünüzü yazıyorsunuz. Ne iyi edersiniz! Avrupa'ya çıkan dostlarımızın yolu İsveç'e o kadar seyrek düşüyor ki, sevdiğimiz ve değer verdiğimiz birinin buraya gelmesi bizi gerçekten çok sevindiriyor. Gelin! Stockholm'de "teftiş edilecek" eşsiz güzellikte bir çok yer var. Umarım gelişiniz benim Türkiye'de olacağım döneme rastlamaz. Sanıyorum daha önce de yazmıştım ağustos ayının yaklaşık ikinci haftasından itibaren, dört yada beş hafta boyunca Türkiye'de ve genellikle de Bodrum'da olacağım. Ancak İstanbul'da kalacağım süre içinde sizi muhakkak arayacağım. Umarım görüşebiliriz. Gazetemize yöneltilen baskılar ve

önüne çıkartılan zorluklarla ilgili haberlere Cumhuriyet'in bile artık sayfalarında yer vermiyor olması üzüntü verici. Yazık ki politikacılarımızın çoğu daha başlangıçta yumuşak değil katı, yuvarlak değil, köşeli beyinlere sahipler. Sağduyu, hoşgörü, anlayışlılık ve yapıcılık gibi kavramlar bu beyinlerde doğmaya fırsat bulamadan o düzensiz politikacılık ortamı içinde ölüyorlar. Böyle olunca da bu beyinlerde yalnızca savunma, kontrol etme, hükmetme ve yasaklama gibi ilkel güdüler gelişme olanağı kazanıyor. Ülkemizdeki baskısız ve uygar bir topluma giden yolun ne kadar uzun olduğunu insan, demokrasinin (yerleşik bütün sivil kurumlarıyla) bir yaşam biçimi olduğu bir Avrupa ülkesinde uzun yıllar kalınca daha açık olarak görüyor ve ülkesi adına acı duyuyor. Gazetemizde yazan ve yayınlanmasında emeği geçen diğer bütün dostları bu yolu kısaltmaya çalışan kahramanlar olarak görüyor ve hepsini saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Dileğinizi yerine getirerek her sayıya bir yazı göndermek beni ancak onurlandırır. Çalışacağım! Sevgi ve saygılar,

Tuham Kayaoglu

Güzelliklerin azaldığı ve her geçen gün biraz daha yalnızlaştığımız bugünlerde... Siz de sizin gibi birileriyle ilişki kurmak, onlarla güzellikleri ve sevinçlerinizi paylaşmak istiyorsanız...

Kültür ve sanat dünyasında neler olup bittiğini öğrenmek istiyorsanız...

Okuduğunuz, seyrettiğiniz, izlediğiniz tüm etkinliklerin tadına varmak istiyorsanız...

Hürriyet Gösteri'yi de okumalısınız

Hürriyet GÖSTERİ
S A N A T E D E B İ Y A T D E R G İ S İ

Fotoğraf: Nejat Onursoy

A. Eser'in tozlu rafları önünde soldan sağa editör Kerim Fersan Bey, sahaf A. Eser Bey ve gazetemiz araştırma grubundan dahiliye mühassısı hekim Üstün Çelikler Bey

YAZI KURULUMUZ ALAATTİN ESER'İ ZİYARET ETTİ

Gazetemiz yayınlanmaya başladığından beri gerçek bir özveri ile İstanbul üzerine yazılmış kitapları bulup buluşturup kapaklarının kopyelerini bize iletmekte olan sahaf Alaattin Eser'i eski Krepen pasajındaki yeni bürosunda ziyaret

eden yazı kurulumuzun bazı üyeleri, sahafa siz okurlarımız adına gecikmiş teşekkürlerini sundular. A. Eser ile birlikte çay içip (içki değil!) sohbet eden kurul üyelerimiz daha sonra birlikte hatıra fotoğrafı da çektiler.

İstanbul'da çöp dağları patlayıp insanlar altında kalırken İzmir çöp sorununu çözdü bile.

**Sözen'i koltuğundan
etmeye ramak bırakan
çöp sorunu İzmir
Anakent Belediye
Başkanı Yüksel
Çakmur'un
önderliğinde çözüme
ulaştırıldı.**

kamyonlar ancak dezenfekte edildikten sonra kente girebiliyor. Akdeniz ülkeleri Çevresel Teknik Yardımlaşma projesi kapsamında İzmir'e gelen Fransız, Portekizli ve Faslı uzmanlar, İzmir

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı
Yüksel Çakmur

Harmandalı'da kurulan çöp alanı ve kullanılan yöntemlerin örnek nitelikte olduğunu açıkladılar. İzmir'e 25 km. uzaklıktaki "Düzenli Atık Depolama Tesisi" 900 bin metrekarelik alana kuruldu

ve 15 yıl süre ile şehrin çöp sorununu ortadan kaldırdı. Üstüne üstlük 13,5 milyar liraya malolan tesis Belediyenin kendi

olanaklarıyla gerçekleştirildi. SHP'li Başkan Çakmur şu açıklamaları yaptı; **DEVAMI ONYEDİDE**

Kerim FERSAN
İstanbul'dan bildiriyor
İstanbul'da çöp dağları hemşehrilerin başına çöktükten sonra, kamuoyu da yavaş yavaş bilinçlenip tepki göstermeye başlar ve çeşitli kuruluşlar bu arada da İTO "Boğaziçi çöp kutusu değildir!..." türünden yarı duygusal yarı tepkisel uygulamalar başlatırken; İzmir'deki "çöpsel" gelişmeler dikkat çekiyor. İzmir Büyükşehir Belediyesi ile Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü'nün ortaklaşa hazırladıkları proje uyarınca, çöp havzasından çıkan

İstanbul MÖVENPICK HOTEL

Büyükdere Cad. No: 49 Üçyol Mevkii Maslak
80670 İstanbul/TURKEY

Orhan Duru

KÖŞEBAŞI

HONG KONG

Istanbul'u yönetebilmek için bir Hong Kong yasası düşünülmüştü... Yani Hong Kong nasıl yönetilirse İstanbul'da öyle yönetilecek ve böylece kurtulacak. Yasayı bir tarafa bırakırsak, bu sözlerden şunları anlıyoruz : Öncelikle İstanbul yönetilir olmaktan çıkmış. Şimdi zabt-ı rapta almak istiyorlar. İstanbul hasta. Kurtuluş ve sağlığa kavuşturma yolları aranıyor.

Bütün bunları biliyoruz. İstanbul için durum 1950'li yıllardan beri böyle oldu. Belki daha önceleride aynıydı. Kurtuluş için çok öneri ürettiler, çok yasa ve yasak uyguladılar. Bu amaçla İstanbul hava alsın diye geniş yollar açıldı, Boğaz'a köprüler kuruldu çevre yolları yapıldı, bunlar yapılırken tarihi bölgeler ve anıtlar yıkıldı, yok edildi. Yeni ilçeler kuruldu, seçim bölgeleri dağıtıldı, çoğaltıldı, yeni belediyeler kuruldu, bir de ne işe yaradığı belli olmayan bir anakent belediyesi yaratıldı.

Şimdi de sıra geldi "Hong Kong Yasası"na Hong Kong temelinde bir sömürge kenti. İstanbul'u da sömürge olarak mı algılayacağız yoksa? Bu bizim eğilimlerimize aykırı olur. Bizi şimdiye kadar "İstanbul Dükaliği" ile kandırmışlardı. Şimdi onu bırakıp sömürge kentine dönmek yanlış olur. Gerçekte öyle bile olsa, her gerçeği söylemekte yarar yok. İsterseniz genel duruma bir bakalım; İstanbul'u düşlediğimizde ünlü semtleri, belli başlı anıtları gelir aklımıza. Sultanahmet Meydanı, Kapalı Çarşı, Taksim, Şişhane, Cağaloğlu, Beyazıt, Fatih, Beyoğlu, Üsküdar, Beşiktaş ve başkaları. Oysa İstanbul'un çevresinde İstanbul olmayan hiçbirşeye benzemeyen yepyeni yapılaşma alanları, semtler türedi. Buralarda genel görüntüyü, fabrikalar, tozlu çamurlu yollar, gecekondu apartmanlar, kat çıkarmak için üzerine sıva sürülmeyen, damları örtülmemiş beton çirkin konutlar, ortada akan lağım, patlayan çöp dağları, oluşturunyor. Milyonlarca insan bu semtlerde yaşıyor.

Bir anımsatma olarak, bilmeyenler için bu yeni semtlerden bazılarını anımsatalım. İşin garibi bu semtler hepsi çok çekici adlar taşıyor:

Esenler, Habibler, Esenyurt, İkitelli, Güneşli, Mahmutbey, Ümraniye, Yenibosna, Esenkent, Gültepe, Küçük ve Büyük Armutlu, Maden, Rahmanlar, Gülbahç, Gülsuyu, Şirinevler, Sultanbeyli, Bağcılar, Güngören, Telsiz, 500 evler, Atışalanı, Parseller, Altın Şehir, Yayla, 100 yıl evleri, Şirintepe, Seyrantepe, Sefaköy (Eski adı Sıfraköy), Çakmak, Sarıgazi, Kaynarca, Çeliklepe, Ferah Evler...

Şimdi İstanbul, bu yeni semtleriyle, doğal yapıyı yutarak, ormanlık ve ağaçlık bölgelerin bitki örtüsünü kemirerek bir ahtapot gibi büyüyor hızla. Daha da büyüyecek. Onu kimse durduramaz. Hong Kong yasası değil King Kong bile durduramaz...

Bilmek korunmaktır 3

AIDS etkeni nasıl bulaşır?

Başlıca üç bulaşma yolu vardır: Kan yoluyla bulaşma: Burada enfekte, yani virüsü taşıyan kanın dolaşım sistemine karışması gerekmektedir. Örneğin uyuşturucu bağımlılarının ortak kullandıkları enjektörler, yada 1985 yılı öncesinde test edilmemiş kanların kullanımı gibi yollarla kişi kolayca mikrobu alabilmektedir. Cinsel ilişki: Virüsü taşıyan vücut sıvıları genellikle küçük ve farkedilmeyen yaralardan dolaşıma karışabilirler. Yeni yapılan araştırmalarda kadınlarda ikinci bir bulaşma yolu daha belirlenmiştir. Virüs kadınları dölyolu mukozası yarasız da olsa bulaşabilmektedir. Anneden çocuğa: Hamilelik sırasında, doğum esnasında, yada daha sonra emzirme yoluyla.

Hangi Vücut sıvıları tehlikelidir?

Kan ve sperm sıvılarında virüs en yüksek konsantrasyonda karşımıza çıkıyor. Anne sütünde de yüksek konsantrasyonda virüs belirlenmiştir. Bu vücut sıvıları mikrop bulaştırıcılıkları açısından en tehlikelileridir.

Tükürükte ne kadar virüs bulunmaktadır?

Sperm, kan ve anne sütüne kıyasla tükürükte oldukça az miktarda virüs bulunur. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan araştırmalarda tükürükte bulunan bazı maddelerin yarım saatte AIDS etkenini öldürücü nitelikte oldukları belirlenmiştir.

Gözyaşı, idrar ve terde durum nasıl?

Gözyaşında virüs konsantrasyonu öyle düşüktür ki, saptama yapabilmek için ortalama 2 lt. gözyaşına gereksinim vardır. İdrar ve dışkıda da ancak büyük miktarlar işleme tabi tutulduğunda etkenin varlığı belirlenebilmektedir. Terde de hastalık etkenine çok az miktarda rastlanılmaktadır. Bu miktarlara günlük ortalama değerlerle ulaşılması olanak dışı olduğundan enfeksiyon kaynağı olarak rol oynadıkları kabul edilmemektedir.

Tükürük, idrar ya da dışkı enfeksiyon açısından ne zaman tehlikelidir?

Dışkı, idrar ya da tükürüğün bir başkasının kan dolaşımına karışması tehlikelidir.

Vücuda ne kadar virüs girdiği önem taşır mı?

Evet. Enfeksiyon hastalıklarının çoğunda biliyoruz ki, ancak belirli miktarda hastalık etkeni vücuda alınırsa hastalık meydana geliyor. Bu miktar enfeksiyon dozu olarak adlandırılmaktadır. Değişik hastalıklarda farklılık gösterir bu doz. Bir çok araştırma gösteriyor ki AIDS'te de enfekte olma tehlikesi alınan virüs miktarı ile ilişkili. Çok az sayıda hastalık etkeni vücuda girdiğinde immün sistemin pek öyle kolay pes etmeyeceği düşünülmektedir.

Risk gruplarından söz ediliyor sürekli olarak. Kimler HIV ile enfekte olma tehdidi altındadır? Öncelikle sık eş değiştiren

Dr. med. Hannelore Krahnke

AIDS

böyle korunurum

300 Soru
300 Yanıt

Çeviren: Arın Yüzbaşıoğlu Namal

Almanya, İsviçre, Avusturya ve Türkiye'deki AIDS Danışma Merkezleri

homoseksüel erkekler ve kendi tek kullanımlık enjektörünü kullanmayan uyuşturucu bağımlıları AIDS'e en çabuk yakalanabilecek konumdadırlar. Test edilmemiş kan ürünlerini kullananlar ve AIDS virüsünün yaygın olduğu ülkelerde yaşayan halk (Afrika'nın belli kesimleri ve Karayib'dekiler gibi) tehdit altındadır. Bu gruptakilerle yakın seksüel ilişki içinde olanlar da aynı risk grubuna dahildirler. Bugün risk grupları ile de tehlikeyi sınırlandırmak mümkün değildir. Çünkü enfeksiyon bu risk gruplarından kaynaklanarak cinsel ilişkide bulunan çiftlerden eş değiştirme yoluyla diğer çiftlere çıg gibi büyüyerek yayılma göstermektedir.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
TARIK ZAFER TUNAYA KÜLTÜR MERKEZİHİZMETE GİRMİŞTİR
PROGRAMLARIMIZI İZLEYİN

YER: ESKİ BEYOĞLU EVLENDİRME DAİRESİ/TÜNEL TEL: 293 12 70-71

BAŞYAZI

ÖLÜNCEYE KADAR PEŞİNDEYİM

Evet, kim söylemiş? Levent Yüksel devam ediyor: "Sevdikçe sevesim geliyor, ölünceye kadar peşindeyim..." Singru Caddesi bitiyor ama kafamızdaki sorular bitmiyor. "Kim söylemiş, kim?"

Atina gibi dionizyak ruhun mabedinde bize Levent Yüksel'i dinlettiren bu sorunun cevabı ne? Kim söylemiş? Kim söyletmiş bu şarkıları, kim bize bu inanılmaz keyifleri verdirmiş?

Kim bize, Batı ritmi ile Doğu'yu yaşamayı öğretmiş? Kim kim?..

Singru Caddesi bitiyor. Pire'ye ulaşıyoruz. Ama Türk Limanı'na girmeden Bingöl dağlarına turmanıyoruz. 38 genç Genç bile değil, daha çocuk. Yere yatırılmış. Birileri göğüslerine, kafalarına, düşüncelerine ve haz karar-gahlarına insafsız kurşunları sıkıyor.

Yüzleri paramparça. Tanınmıyorlar. Kendi kendilerini bile görmek , aynaya bile bakmak istemiyorlar. 38 genç. Kimi yeni asker, kimi öğretmen...

SİLAHLAR VE GÜLLER

Aynı saatlerde İnönü Stadı'na Türkiye tarihinin en büyük açık hava konserinin sahnesi kuruluyor. Guns n' Roses konsere hazırlanıyor. Bir yanda Tom Cruise saçlı gencecik bedenler tabutlara konuyor, bir yanda Tom Cruise saçlı gencecik insanlar bir gün sonraki konser için stadın kapısında yatıyor.

Her ikisi de İstanbul'dan. Biri bu ülkede yaşıyor, öteki bu ülkede yaşıyordu.

Bir yanda 38 genç beden, ülkeyi bir yandan ötekine sarsıyor, bir yanda 35 bin kişi, pop müziğin Türkiye'deki militanlarından birini yaratıyor.

İşte Türkiye bu...

İşte Türkiye'nin gücü bu. İşte Türkiye'nin yıkılamayan kudreti, bir türlü bozulamayan istikrarı bu yaşama tutkusunda yatıyor, hayat buluyor.

Singru Caddesi bitiyor ama Levent Yüksel'in kaseti devam ediyor. "Karışır tenime terinin tuzu, bir tanem, vazgeçilir gibi değil bu med - cezirler."

Bu bağırdırdırcu med-cezirler. Bu gidip gelmeler, bu, Türkiye'yi bir baştan ötekine kateden muazzam dinamizm, hareketlilik. Bu yaşama tutkusu. Bu her şeye rağmen, hayata bağlılık. Neden son yıllarda Türk pop müziğine bu kadar düşkün hale geldik? Neden en snoplarımız bile artık Kayahan'dan, Muazzez Abacı'dan, İbrahim Tatlıses'ten, Sezen Aksu'dan, Sertap'dan, Ebru Gündeş'ten, Ferdi Tayfur'dan, Küçük Emrah'tan, zevk aldığını saklama ihtiyacı duymuyor? Nasıl oluyorda en büyük Mahler'cilerimiz en müptezel Diescau'cularımız, Callas'cılarımız, Peter Gabriel'cilerimiz, Metallica'cılarımız, aynı zamanda Harun Kolçak'ı, Ozan'ı, Leman Sam'ı sevmeye özgürlüğüne kavuştu?

Neden en has operacılarımız, rockçılarımız, Amerika'da okuyan snop delikanlılarımız, genç kızlarımız, gece yarısından sonra bir İstanbul klübünde, bir Ankara veya İzmir barında kendilerini, Aşkın Nur Yengi'nin, Akrep Nalan'ın bal gibi arabesk hançeresine teslim edip, dünyanın en güzel danslarını yapıyorlar?

Neden en delikanlı, en hızlı şoförlerimizin, en bıçkın piyasa direksiyonlarımızın Pioneer'lerinde "dım-tıs" ritminin yerini, Hafız Burhan hançeresinin arkasına yerleştirilmiş bir batı ritmi alıyor?

Neden...Neden?

YENİ TÜRKİYE TERKİBİ

Bu sorunun cevabını mutlaka bulmalıyız. Bu sorunun cevabı, kendini bulan bir toplumun yeni psikolojisini ortaya koyuyor. Bu sorunun cevabı; kendiyle barışan, kendinden utanmayan, kendiyle iftihar eden, kendiyle alay etmeyi bilen, kısaca kendine güvenen yepyeni bir Türk toplumunun heleti ruhiyesini anlatıyor.

Ya gri renkler, ciddi nutuklar, kim başbakan olacaklar, Cindoruk'un bitip tükenmek bilmeyen çıkışları....Onlar ne olacak? Ya emperyalizmler, halkın sömürülmeleri, emeğin en yüce değer olduğu tantanaları?

Singru Caddesi bitiyor ama Levent Yüksel'in şarkısı devam ediyor. Orhan Veli yeniden doğuyor: "Geç bunları anam babam, geç bunları bir kalemde. Bilirim ben ne yaptığımı..."

EVET BİLİRİZ BİZ

Evet biliriz biz yaptığımızı. Biliyoruz. Türkiye'nin 19'uncu Yüzyıl'dan beri aradığı muazzam sentezini nihayet buluyoruz. Batı ritmi ile Doğu'yu yaşamayı keşfediyoruz. Yepyeni bir coğrafyayı iskana açıyoruz. Bu yeni kıta, Batı değil. Ama Doğu da değil.

Burası bir yer.

En güzel yer...

İSTANBUL HALA HOŞGÖRÜSÜZ

gururu şenliklerinin özünü oluşturmalarına yardımcı olmak amacı ile İstanbul'da da bu yıl bir uluslararası eşcinseller kongresi düzenlenecekti. Bu kongre için özellikle Almanya'da yaşayan Türk ve yabancı eşcinseller aylardır ön çalışmaları sürdürüyorlardı, ancak kongreye katılacak olan yabancı konuklar İstanbul'a geldikten sonra Dünya Sineması'nda yapılacak kongre "genel ahlaka aykırıdır" gerekçesi ile İstanbul valiliği tarafından yasaklandı. Osmanlı - Türk geleneğinde saray hekim başı kayıtlarına bakıldığı zaman eşcinselliğin bin yılı aşkın sosyal yaşamımızda var olduğunu biliyoruz. Özellikle travesti fahişelerin İstanbul'da çok müşteri bulabiliyor olmaları da şehrimiz erkeklerinin pek de monogam olmadığı gerçeğini de ortaya koyuyor. Nüfusu onbir milyona yaklaşmış ülke kadar büyük bir metropol olan İstanbul'da her sosyal sınıfta pek çok eşcinselin yaşadığı da somut gerçeklerden bir diğeri. Eşcinsellik ise insanların tamamen özgür iradeleri ile seçmiş oldukları ve yalnızca kendilerini ilgilendiren bir cinsel davranış biçimi. Bütün bu gerçeklerin ışığında toplumsal yaşamdan "eşcinsel oldukları için" soyutlanmakta olan insanların bir kongre yaparak seslerini duyurma istemlerini ahlaka aykırı bulmak "buyurucu yönetim" biçiminden kurtulamamış olduğumuzun somut bir kanıtıdır, demokrasi, çok seslilik vb. kavramları dillerinden düşürmeyen yöneticiler demokrasi ile idare edilen bir ülkenin yöneticileri olduklarını, buyurmak, emretmek vb. gibi davranışlara hakları olmadığını ne zaman öğrenecekler? Türkiye Büyük Millet Meclisi ana salonunda yazan "EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR" ibaresinin ne anlama geldiğini bu insanlar öğrenebilecekler mi? Ve bu toplum artık ne zaman haksızlıklara, güdülmeye, anlaşılmaz yasaklara, sansüre ve sansürcülere ve yanlışlara tepki vermeye başlayacak?

NEA ROMA

yazdı mı yazmadı mı bilemiyorum ama anlaşılın insanların yeryüzü duruşları zamanla değişiyor ve tutmayacakları sözleri de verebiliyorlar. Değişime karşı olmadığımız malum ama değişimin de olumluya doğru olması gerekli. Şimdi ben şunları yazıyorum ya Coca Cola'nın ilanını ilelebet göremezsiniz artık bu gazetede. Gazetenin doğrucu davutluğu yüzünden başına gelmeyen kaldı mı zaten?

Yazı İşleri Müdürlüğümüzün İsrail'de yapılan "Yahudi Olimpiyatlarına" milli formamızla gitmiş olması ve tenis takımımızda yer alması bizim gazetenin dedikodu saatlerine konu oldu. Editör "Yahu şu adam raket kullandığı gibi bir de kalem kullansa mişli geçmişle başlayıp gelecek zamanla bitirmese şu cümlelerini" diye onu pislerken gazetemizin Yahudi asıllı bir diğer yazarı da nasibini aldı, Jak Deleon'un yemek tariflerine sarması yapım günlerinde şişiyor, ciddiye almıyor" diye yorumlandı.

Bizim Şehir Haberleri adı altındaki son sayıdaki yazımız bu, Eylül ayında artık Nea Roma dedikoduları yok, onun yerine yepyeni bir köşe başlıyor, gazetenin yeni biçimiyle yayımlanmaya başlamasıyla birlikte "DERSAADETTEN FİSİL TILAR" da başlıyor, öyle ya İstanbul'un Türklere geçmesinden öncesini ve dahi 600 yıllık Osmanlılığımızda red ediyoruz ya!...

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

Aldanma ki şair sözü elbette yalandır

anlamına geliyor. Doğrusu Fred Robertson'un dedikleri kandırmadı beni. Ovidius'un sürgünden yazdığı şiirler bıkınlığa koşulu bir umutsuzluğu sürdürür. Uygur bir Romalı olarak "Karadeniz barbarlarının" arasında yaşamak ağır gelir Ovidius'a: Me sciat in media vivere barbaria.. Ovidius'un Corinna'nın adını anmaksızın, yazdıklarının çoğunun "uydurma" olduğunu söylemesi, bu umutsuzluk günlerinden birine rastlamış olamaz mı? Klasik diller uzmanı Robertson'un, bir dizeye dayanarak Corinna'yı "sahiden" yaşamamış sayması inandırıcı değil gibi geliyor bana. Gelelim Propertius'a. Uzman Robertson demiş ki: "Geçmişte Propertius'un yazdıklarının gerçekten yaşanmış olduğuna inanılıyordu. Propertius'un kendisine yüz vermediği için yapıp yakındığı Cynthia, gerçekte kaşarlanmış cinsten malın gözü bir orospudur; adı da Cynthia değil, Hostia'dır, deniliyordu. Bu yüzden de Propertius'un şiirlerinin Ovidius'un kilerden daha içten, daha yapmacıksız, daha gerçek olduğu inancası yaygındı. Oysa, ister Cynthia, ister Hostia adıyla yaşamış

bir kadının, yaşamış olduğunu doğrulayacak tarihsel bir kanıtı sahip değiliz." Uzman Robertson, böylece, Cynthia'nın "sahiden" yaşamamış olduğu sonucuna varıyor... Klasik diller uzmanı Robertson, Propertius'a da haksızlık etmiş. Cynthia için yazdığı "non ego nunc tristes" diye başlayan şiirine bakın bir kez. Propertiuscuğun ruhcağızının Cynthia'dan, Cynthia'nın oyunlarından öylesine gözü yılmış ki "öldüğüm gün beni boynuzlatmandan korkuyorum" diye yazmalara kadar vardırırmış işi:

Quam ver, ne te contempto, Cynthia,busto

Abstrahat ei nostro pulvere iniquus Acor

Cogat et invitam lacrimas siccare cadentes

Flectitur assiduus certa puella minis

Ben Propertius'un çektiklerini, en çok Necati'nin kırılganlığına yakıştırıyorum: "Adeti hubların cevri-ü cevadır amma / Bana ettiklerini kimselere etmediler." Üzülmesin Propertius'cuk, "hublar cevri-ü cefayı kime öğretmediler?"

Times'taki yazıya dönelim. Bu yazısında Philip Howard, klasik diller uzmanı Fred Robertson için şöyle demiş: "Propertius şiirlerinde Cynthia öldükten sonra hortlar da gelir ozanı korkutur. Bay Robertson, Cynthia diye biri yoktur, derken dikkat etsin. Bir gece Cynthia'nın hayaleti, kemiklerini tıkırdatarak gelir de, Lethe'nin sularıyla aşınmış dudaklarıyla Bay Robertson'un kulağını ısırırsa hiç şaşmam."

Bu yazıyı okuduktan sonra ilk düşündüğüm, Türk şiirinde, ad vererek sevgiliden söz açmanın nerede başladığı oldu. Divan şiirine bakın, ne Fuzuli'de, ne Baki'de, ne Naili'de, ne de en keskin harfendaz Nedim'de, özel kadın adları vardır. Neden olmadığını bir kez düşünelim: Bunun softalıktan ileri geldiğini sanmıyorum. Osmanlı şairleri ölçüsünde tenperest olanları azdır. Bu şiirinde Saf iken ayine-i endamdan sinem diniğ

Alamam bir kerrecik ağuşa ser-ta-pa seni diyebilen Nedim sevdiği kadının adını duyurmaktan niçin kaçınsın? Olsa olsa Osmanlılığın getirdiği o zarif saygının, şairi sevgilinin adını açıklamaktan alıkoyan o "haddeden geçmiş nezaket"ine veriyorum bunu. Bu saygı, Yahya Kemal'de zarf bir anonimlikle dilegelir: "Canan aramızda bir adındı / Şirin gibi hüsnü ana ünvan". Yahya Kemal için, "canan", çok kere "bir şiiri hatırlatan kadın"dır. Sanırım Yahya Kemal, üst üste sıralanmış kadın adlarından çok daha yoğun, çok daha anlamlı bir bileşime varmıştır bu dizeleriyle.

Şöyle bir bakıyorum da, Türk ozanlarını, kadın adlarına göre bir sevi sınıflamasına koymak olanağı var gibi geliyor bana. Ayşe'li, Fatma'lı, Keziban'lı Hececiler'i sözde halkçı aşklara, Fahriye Abla'lı Ahmet Muhip'li büyük şehir küçük burjuvası aşklarına, Emilia'lı Melih Cevdet'i, Lavinia'lı Özdemir Asaf'ı, Ophelia'lı Cahit Külebi'yi Batı edebiyatının klasik aşklarına, Maria'lı Atilla İlhan, Dora'lı Yılmaz Gruda'yı yirminci yüzyıl Avrupa'sı aşklarına katmak gerekiyor. Bu ölçüden sözgelimi Cemal Süreya Süheyla ile, Salah Bırsel Güzin ile, Necati Cumalı Güler ile Ahmet Muhip'in büyük şehir burjuvası aşkları sınıfındandır. Ece Ayhan'sa, Meşrutiyet'le Serbest Fıkra arası Şehzadebaşı bıçkınlarının aşklarından yanadır. Ama hiç değilse kantocu Peruz'la deniz kızı Eftalya'nın "sahiden" yaşadıklarını biliyoruz. Yalnız İlhan Berk'i hangi sevi sınıfına katacağımı bir türlü bulamıyorum. Bir bakıyorsunuz Edibe ile paşa paşa İstanbul'lu, ya da Ankara'lı, bir bakıyorsunuz Helen ile Troyalı, bir bakıyorsunuz Vergilius ile kolkola arma virumque cano diye savaş şarkıları söyleyip don paça gökyüzünde dolaşıyor. İşin bundan sonrasını edebiyat tarihçilerine bırakıyorum.

İSTANBUL 2000

vazgeçmesine karşılık Pekin yönetimi 1997'de hükümlerine geçecek olan Hong Kong'un yönetiminden ödün verirse İngilizler nasıl düşünmeye başlar? Ya da Pekin'e gelecek olanlara bedava uçak bileti verileceğini söylenirse ne olur? Pekin yönetimi olimpiyat oyunlarının bir şehre konacak en cüsseli "devlet kuşu" olduğunun bilincindeler ve bu bilinci de insanlarına yoğun biçimde yayıyorlar. Çocuklar sokaklarda olası olimpiyatın resimlerini çiziyor, olimpiik şarkılar söyleniyor. İstanbul'da ise, üçbeş tabeladan başka birşey yok. Süleyman Demirel'in Cumhurbaşkanı olur olmaz konuk ettiği üç yabancı devlet adamının İstanbul'da ağırlanmış olması ve resmi konuşmalarında İstanbul'u öne çıkartması o makamın yapabileceğinin en üst düzeyiydi. Ancak kendi sokağına, otobüsüne, denizine daha da ötesi kendisine sahip çıkmayı bilmeyen İstanbul'unun, sokaktaki insanın bu konuda bilinçlendirilmesi ve sahip çıkmasının sağlanmasıydı. Mahalle mahalle yapılan festival ve panayırılar şenliklere dönüştürülmeliydi; tüm futbol takımları İstanbul 2000'li

İSTANBUL'U DİNLIYORUM

Hilmi YAVUZ

KANTOCU PERUZ SAHİDEN YAŞADI MI?

Doğrusu bugüne değin aklı-
mın kıyısından bile geç-
memişti kantocu Peruz'un
sahiden yaşıyıp yaşamadı-
ğı. Yalnız kantocu Peruz'un değil, şi-
irlerin hür hamamlarında yıkanan ka-
dınların gerçekten yaşıyıp yaşamadı-
klarını kurcalayıp duruyorum. Di-
yeceğim, kantocu Peruz'dan başka
soracaklarım var. Örneğin Orhan
Veli'nin kafeşantantlarda birinci ke-
mancılık yapan Edith Almeria'sı,
Melih Cevdet'in deniz boyundaki İs-
siz yolda kucağına aldığı Emilia, Öz-
demir Asaf'ın ne yapsa bir türlü adını
gizleyemediği Lavinia, Cahit Küle-
bi'nin nilüferler gibi solgun Ophe-
lia'sı, Attila İlhan'ın Yüksekaldı-
rım'da bir akşam durup düşündüğü
Maria Misakyan, Yılmaz Gruda'nın
fildişi baldırlarına çiçek atılan Do-
ra'sı, Sezai Karakoç'un siyah gülleri,
ak gülleri kana batıran Mona Rossa'sı
sahiden yaşadılar mı patron, ne der-
sin?

Bunları neden düşündüm onu söyle-
yeyim önce. "Times" gazetesinde
Philip Howard imzalı bir yazı oku-
dum. "Klasik dil bilgileri, ozanların
aşk şiirlerini inceliyorlar" başlıklı bir
yazıydı bu ve yazarının belirttiğine
göre, İngiltere'nin Reading Üniversi-
tesi'nde klasik diller uzmanları top-
lanmışlar, eski Yunan ve Latin ozan-
larının şiirlerinde adı geçen kadınla-
rın gerçekten yaşıyıp yaşamadıkları-
nı tartışmaya koyulmuşlardı. Clyt-
naemnestra ile ilgili son söylen-
tileri birbirlerine anlatıp dedikodu
yapmışlar kısacası. Reading Üniver-
sitesi'nden Fred Robertson'un bu açık
oturuma sunduğu inceleme, Latin
ozanlarından Ovidius'la Propertius'un,
bir de Tibullus'un aşklarıyla il-
giliymiş. Uzman Fred Robertson'un
belirttiğine göre Ovidius herkesin
bildiği gibi, "birazcık yüksekte atı-
cı"ymış. Şiirlerinde durmadan söz
açtığı Corinna diye biri gerçekten ya-
şamamışmış. Düpedüz uydurmuş
Ovidius, uzman Robertson öyle
söylüyor. İmparator Augustus'un ga-
zabına uğrayıp da Karadeniz'e
sürgüne giderken yazdığı bir şiirde
de kabulleniyormuş uydurduğunu:
"magna pars mendax operum est
et ficta neorum." Türkçe söylersek,
Fuzuli'nin :

Ger derse Fuzuli ki güzellerde vefa
var

DEVAMI ONALTIDA

I

Fotograf: Ergun Çağatay

İSTANBUL 2000

Cüneyt AYRAL

Başa güreşenler arasında
Pekin, Sidney ve
Manchester var.
İstanbul gerçekte pek
istekli ve iki kıtayı birleştiren
dünyadaki tek şehir olması
nedeniyle de 2000 olimpiyatlarını
istemekte haklı ancak yurtdışında
ve olimpiyat komitesi çevresinde
yapılan çalışmalar
İstanbul'luya yeterince
yansıyor mu?
İstanbul'lu "2000
olimpiyatları burada
yapılsın!" diye çılgınlıkla
atıyor mu? Doğrusu pek
böyle bir tavırdan söz
edemeyiz, çünkü İstanbul'lu
kendi seçtiği yöneticilerine
daha güvenmiyor ya da hala
takım tutar gibi parti
tutulduğu için belediye
seçimlerinin önemi yeterince
kavranamıyor ve şehir, ilçeler
"partilerce" yönetiliyor. Bir
yanda çöp dağları patlıyor,
bir yanda Boğaziçi yağması
ile başedilemiyor, öte yandan
da "Olimpiyat" deniliyor.

İstanbul 2000'e karşı mıyız?
Bu soruyu gazetemiz adına
bana, Financial Times
Gazetesi muhabiri J. Murray
sordu, kendisine inanarak
verdiğim cevap "Hayır! tam
tersine İstanbul için 2000
olimpiyadı gereklidir, bu
tarihi beldenin korunup
kollanmasından tüm insanlar
sorumlu olduğuna göre
İstanbul'a 2000 olimpiyatları
verilmelidir" oldu.
Çünkü İstanbul'un derlenip
toparlanması için "devrimsel"
bir olaya gereksinimi vardır.
"İstanbul'luların" azaldığı
İstanbul'da hemşehrilik

bilincinin yerleşmesi, şehre
birlikte sahip çıkılabilmesi için
ortak amaç etrafında birleşilmesi
lazım, spora her zaman sıcak olan
insanımız için İstanbul'da 2000
olimpiyatlarının yapılması en
azından bu nedenle gereklidir.
Ancak seçilecek şehri belirleyecek
olan kriterler nelerdir? Yazılı ve

söylenenlerden başka kriterler
seçimi yönlendiriyor mu? Pekin
yönetimi, Tienman Meydanı
faciasında tutukladığı gençleri
serbest bırakmaya söz verirse, bu
insanların özgürlüğü seçicileri
nasıl etkiler? Eğer İngiltere'nin
Manchester'dan

DEVAMI ONALTIDA

Discover a new world of comfort on your way to North America.

If you are planning to conquer Atlanta, Boston, Chicago, Los Angeles, New York, Philadelphia, Washington, Montreal or Toronto, travel the easy, comfortable way, with Swissair. It's easy because you get really good connections in Zurich. It's comfortable because more and more overseas destinations can be reached aboard Swissair's new MD-11 or its well known B-747 aircraft. Both feature a spacious, superbly equipped Business Class designed for the utmost in passenger comfort and convenience. 500 years after Christopher Columbus, we're sorry to say, you can't discover a new continent. But with Swissair you can discover a whole new world of travel experience.

swissair

ISTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY NEEDS AN INTELLIGENCE SERVICE

Mayor of Istanbul, Dr.Nurettin Sözen is in urgent need of a secret service to keep him out of trouble. While our confidence in his own integrity and good intentions might be unshakeable, dealing with corruption, illegal building development and other problems demands that he find out what is going on in the district municipalities.

An efficient intelligence and investigation team made up of people who can be trusted to resist bribery should be established, concentrating particularly on violations of property rights and land development plans, as a means of preventing the further erosion of Istanbul's remaining green areas.

At the next elections, it will be Nurettin Sözen who pays the price of mismanagement by the district municipalities, so he should draw up a detailed inventory of their shortcomings and disclose it to the public now. Rather than leaving it to the press to disseminate the results, they should be published and distributed to all Istanbul citizens. Sözen should similarly document his claims regarding former mayor, Bedrettin Dalan, and make them public knowledge. Citizens are no longer satisfied with vague claims and accusations. They want the facts written down in black and white.

THE FIRST ISTANBUL HISTORY AND MARITIME FESTIVAL

A brilliantly conceived event organised by the History Foundation Inspired by the spectacular maritime festivals of Ottoman times, the History Foundation organised the first, and we hope not the last, Istanbul History and Maritime Festival last month. This brilliantly conceived event provided a week of water-borne music, sport and entertainment for Istanbulians.

The programme included a car ferry disco, the "Istanbul and the Sea" exhibition, a festival market, orchestral concerts, performances by the Turkish Maritime Lines Choir and the Sayat Nova choir, yacht, swimming, rowing and center board races, ballet, model ships and boats rally, firework and special effects displays, and boat excursions. Military establishments in the city opened their doors to the public for the occasion, and the Turkish PTT issued a commemorative first day cover.

TURKISH GIRLS' FOOTBALL TEAM STORMS EUROPE

The Dinarsu Girls' Football Team played three international matches in Bulgaria between 31 May and 3 June, winning the first two 4-2 and 2-0, and losing the third 1-0.

WHILE REFUSE HEAPS CAUSE FATALITIES IN ISTANBUL, IN İZMİR THE REFUSE PROBLEM HAS BEEN RESOLVED

The recent explosion of a refuse tip in Istanbul, causing numerous deaths under the resulting landslide, has created a public outcry. A problem which has been allowed to fester until catastrophe struck in Istanbul has already been solved in Izmir, however.

Under a joint project prepared by Izmir Metropolitan Municipality and Boğaziçi University's Institute of Environmental Sciences, refuse lorries are disinfected before leaving Izmir's new landfill site 25 km from the city. Established at a cost of 13.5 billion lira, paid for out of the Municipality's own funds, the 900,000 square metre landfill and refuse disposal system was described as "exemplary" by French, Portuguese and Moroccan experts who visited Izmir under the Mediterranean Countries Environmental Technical Cooperation Project.

Before selecting the landfill site, it was ascertained that the prevailing winds were in the opposite direction to settlement areas, the State Water Board confirmed that there were no aquifers in the area, and a geological study was carried out by Hacettepe University. The clay soil of the site means that hospital and industrial waste, and batteries will not pose a risk to the environment. Domestic, hospital and industrial waste are stored separately, while a system of pipes siphon off the methane gas produced by the organic content of the domestic waste. Glass waste is resold to the Sise Cam glass works for recycling.

THE WITCH OF NİŞANTAŞI

In her memoirs, "Twenty-Six Years on the Bosphorus", Dorina L.Neave records her youth spent in Istanbul from 1881 to 1907. On one occasion she visited the famous "witch of Nişantaşı, who was credited with telling the most marvellous fortunes," accompanied by the niece of the American Consul-General. Let us hear the rest in Dorina's own words: "We arrived rather late at her dirty hovel on the outskirts of Pera. The forbidding looking old witch took no notice of us when we arrived, not even raising her head, but sat huddled on a dirty divan, sewing scraps of dirty rags together. Another old

hag came out of a corner of the room, and on being informed that we wished to have our fortunes told, roughly shook the old witch by the shoulder and shouted in her ear that we were good customers and would pay her well, if she would tell our fortunes. Glaring fiercely at us through dark piercing eyes, she showed no inclination to have anything to do with us; then suddenly she changed her mind and called for her 'mangal', the charcoal brazier used in the native houses. It was as dirty as everything else in the hovel, and only rivalled in its state of filth the old witch herself. She insisted on Mollie and me sitting down. This we did gingerly on the dirty sofa beside her, and then she demanded our Christian names, while she threw on the smouldering charcoal a few grains of grey powder out of a tin box that she dragged from the neck of her gown, where she quickly secreted it again. As a thin streak of smoke arose to the ceiling from the brazier, the old witch gazed through the smoke into the far distance, as if in a trance, repeating my name. 'Dorina - Dorina', she suddenly gabbled, with a rush of incoherent sentences, until by degrees she quietened down. Then, to our amazement, she told us what we had been doing up to the moment when we entered her hovel that day. She told us that a tall man was travelling rapidly from us, wearing plain clothes, but that he usually wore uniform, and had been in a great 'barrowga' (official row) and that neither of us would see him again. She went on to say that we held in the family three original 'lots Turcs' (Lottery tickets) that would be best burned, as they would never be drawn, and much more that was so uncannily true that, when she came to telling our future fortunes, we were forced to believe every word she said. Quite suddenly the smoke ceased and the croaking old voice died away and in a completely altered angry tone she rounded fiercely on us, demanding her fee, and told us to be gone. Eventually all came true as she had prophesied, though all the time we laughed at the idea of the "lots Turcs" tickets not being drawn, as they were due to hold the Lottery for State reasons. She was however, right, for in due course the State ceased to exist, and I have never seen the officer she mentioned again. I never had any further inclination to visit the old witch again, although she gave me a very good fortune and prophesied very correctly."

Gypsy fortune tellers, such as the 'witch' visited by Dorina Neave, are by no means an extinct breed in Turkey today. The desire to see into the future, or to discover the whereabouts of lost valuables and even people, are nothing new either, dating back to the 4th millennium BC. So fortune-telling may have the best right to be called the oldest profession in the world.

The gypsy language, Romany, might have no written form, but possesses a rich oral tradition. Linguists have established that Romany branched off from Sanscrit in the early 2nd century AD. The Slovenian linguist, Franz Von Mikosich, divides Romany into fourteen dialects spoken across Europe from Finland to Turkey.

Gypsies have always clung to their individualistic lifestyle, resisting integration into the religious or social systems of the countries where they live. Today gypsy flower sellers are to be seen through spring and summer on street corners all over Istanbul.

IN THE MINORITY Nejat Gülen

I am waiting for a taxi on a rainy, dreary evening in Istanbul, with coal fumes in the air. They have been digging up the roads again to lay natural gas pipes, and there is mud everywhere.

At last a taxi passes, and I throw myself into the gloomy, sour-smelling interior. Muddy water streams from my trouser legs.

In a loud insolent tone, the driver demands, "Where to, uncle?"

I do not reply. He twists his head around, waiting for a reply, and I stare back into his dark, unshaven, moustached face. A cigarette hangs from the corner of his mouth. Irritably, I reply, "First of all, I am not your uncle. Please put out that cigarette and turn off that dreadful music, then ask me where I wish to go politely."

In surprise, he hesitates, fumbling to stub out the cigarette, and mumbles an apology. I tell him where I am going, and when we arrive hand him the 17,000 lira on the metre.

The previous winter I had again waited for a taxi, drenched to the bone, and my ears and face frozen in the chill air. But then it was in Vienna. There, a Mercedes taxi had drawn up. Inside the air was springlike, and classical music was playing softly. In his unframed spectacles, long-sleeved woollen shirt, and jersey thrown over his shoulders with the sleeves tied in a knot at his chest, the driver resembled a university professor. A large single windscreen wiper swept the snow away.

I told him I was going to a music shop near Saint Stephen's Cathedral and showed him the address in the catalogue I held. As we drove along, I watched the sleet outside.

I remember that journey as I climb out of the Istanbul taxi. Was it with the ancestors of men like this that we had reached the gates of Vienna, and was it the ancestors of that bespectacled, well-manned driver who had driven us back?

If we went to Vienna with the ancestors of the sloppily dressed dark-faced driver who addressed his customers as

"uncle", no wonder we were unsuccessful.

These people who have descended on Istanbul from the mountains and caves of Anatolia vote in the elections, but they know nothing about taxes, rules and regulations.

We urbanites are in the minority today. The people who respect science and art, who go to the theatre, concerts and the opera. We are the minority in a ten-million-strong village.

ISTANBUL STOCK EXCHANGE AT THE TURN OF THE CENTURY

Compiled by Kerim Fersan

The establishment of stock exchanges in Istanbul and other Ottoman cities was first envisaged under legislation promulgated in 1886, and the first organised Istanbul Stock Exchange came into being in 1873. But in 1894 the South African Mines panic struck a mortal blow to the city's stock brokers.

Stock brokers trading in negotiable state bonds, foreign bonds and shares numbered several hundred in the mid-19th century. Their business was carried on in offices and shops in Galata, until a room on the upper floor of Komisyon Han became a stock exchange for all transactions. This soon became inadequate, however, and spread to all the rooms in the building, and then again to other premises in the vicinity. In 1865 these professional stock brokers, most of whom were Greek, formed a society known as Efoya.

In the mid-1870s, when extravagance at the Ottoman palace reached its zenith, and the state finances plunged to rock bottom, Grand Vezir Mahmut Nedim Paşa issued a large number of state bonds. Some time later, the announcement that payment of interest had been postponed indefinitely produced shock waves through the stock markets of Europe, as bondholders rushed to sell them at any price they could get. Several years later, interest payments were resumed, but confidence among investors was so low, that the stock market did not pick up for a long time.

Since investment in the stock market was regarded as a form of gambling, and therefore immoral, few Muslims engaged in stock market transactions either as investors or brokers.

In 1874 an Exchange Commission was established to supervise exchange transactions, and the first official Istanbul Stock Exchange (Dersaadet Tahvilat Borsası) came into being.

In 1895, manager of the Ottoman Bank, Sir Edgar Vincent set out to see the rich gold mines supposedly discovered in the Transvaal. Before he had even arrived, he cabled confirmation of the "news", which swept through the city. Following a cursory look at the Transvaal, Sir Vincent returned to Istanbul to regale everyone he met with a description of the mines. People flocked to the Ottoman Bank to buy up as many shares as possible. It was not long, however, before news that the gold was illusory threw Istanbul into an uproar, as desperate investors rushed to sell their worthless pieces of coloured paper. The Ottoman Bank itself entailed huge losses.

Political unrest and the Armenian uprising in Eastern Anatolia dealt the final blow to the tottering stock exchange. As stock prices plunged, the exchange went into bankruptcy, closing its doors for four months in 1895.

When trading resumed, those stock brokers who had not left the business altogether felt their way gingerly for the next two years. Business picked up in 1898 and continued as usual until 1913, when Komisyon Han was demolished, and a new exchange was built. Yet within a year the outbreak of the First World War caused stock prices to plummet. Boğos Mumciyan Efendi, one of the members of the Stock Exchange Committee, applied to the Ministry of Finance for the closure of the Stock Exchange, and a moratorium was declared. Stock trading still continued, however, on the side streets and in the cafes, leading to the smuggling of large quantities of gold abroad and many bankruptcies.

At first Germany and her allies seemed set to win the war, and Ottoman, German, Austrian and Bulgarian share prices rose steadily. But as the situation turned in favour of the Allies, investors lost vast sums. In 1917 Istanbul Stock Exchange was reopened in Galata, in a building rented by the government, before moving back to the rebuilt Komisyon Han in 1921. The same year currency transactions were transferred to a new institution, known as the Currency Club, which in all but name was a gambling club.

In 1923, after the occupation armies finally withdrew from Anatolia, the new national government took the question of the stock market in hand. The Currency Club was closed, and the stock exchange placed under close supervision. The number of stock brokers permitted to engage in transactions was limited to sixty, and the guarantee was raised from 500 to 2000 lira. Members of the stock exchange were classified as full or honorary, Turkish citizenship being a condition of full membership.

PASPAS

Süleyman ŞENŞAKRAK

İSTANBUL'UN İKİ YAKASI

Bu İstanbul'un hali ne olacak? Bugünlerde akşamüstleri ofis penceresinden baktığımda Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'ndeki trafiğin artık eskisi gibi akmadığını görüyorum. Halbuki yaz günlerindeyiz. Okullar tatilde. Şehirli-lerin bir bölümü yazlıktalar. Bunlara rağmen Fatih Köprüsü'ndeki trafik akşamüstü saatlerde, Anadolu yakasına gidiş yönünde dört şerit tıkanıyor. Aslında bu görüntüyü Boğaziçi köprüsü'nde, 1970'lerin sonlarından beri sabah akşam yaşıyoruz. Eskiden bir tıkanan köprümüz vardı; şimdi iki tıkanan köprümüz oldu. Artık sıra Boğaziçi'nin iki yakasını bir karayolu tüneli ile birleştirmeye geldi ki 2000'li yılların başlarında bir de tıkanan tünelimiz olsun. Sonra bir ikinci tünel, bir üçüncü köprü. Trafik gökyüzüne taşınacağı yıllara inşallah çok yoktur, yoksa bu kafayla köprü-tünel işinin pek sonu gelmeyecek gibi görünüyor.

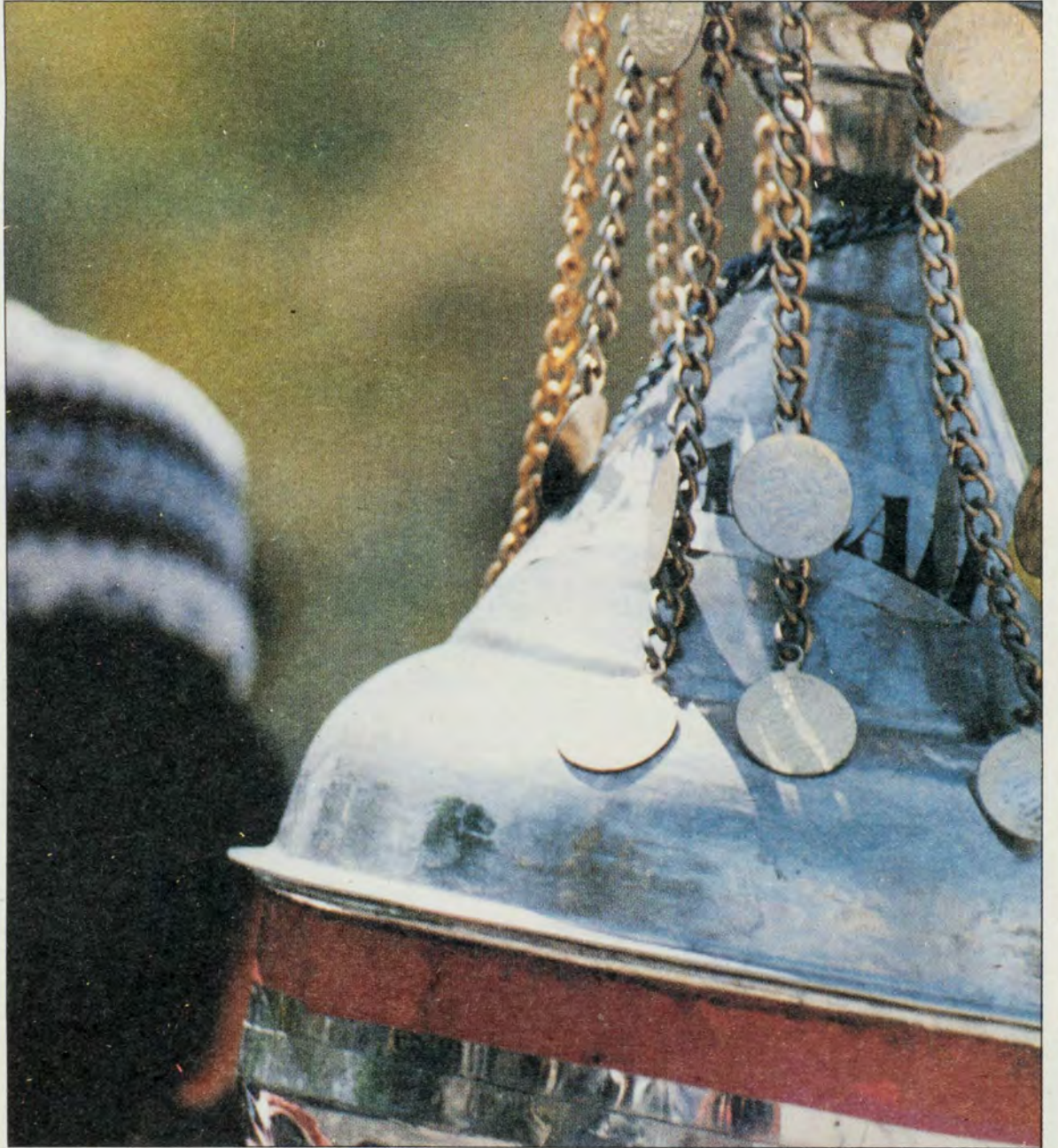
Gazetelerde okuyoruz : 2000 yılında yapılacak olimpiyat oyunlarını düzenlemeye aday İstanbul kentinin trafiği, yabancı uzmanlara göre, en büyük handikapını oluşturuyormuş. Öyle ya, her alelade gün trafik tıkalı. Yaz ortasında bile durum değişmiyor. Bu keşmekeşin üzerine bir de olimpiyat oyunlarının getireceği yükü ekleyin. Aynı anda birçok sportif aktivitenin yapılacağı, birçok müsabakanın TV kanalları ile dünyaya naklen verileceği olimpiyat oyunlarında, kent içinde dakik ve arızasız işleyen bir ulaşım ağının gerekliliği herhalde tartışılmaz. Treni, vapuru, otobüsü tarifeye göre hareket etmeyen, daha doğrusu edemeyen, bir kentte, aynı gün içinde yer alacak yirmi-otuz spor müsabakasını aksaksız yürütmek kolay bir iş mi? 2000 yılı olimpiyat oyunları İstanbul'a verilmeyecekse bunun başlıca mazeretleri ulaşım altyapısı yetersizliği ve başta hava olmak üzere çevre kirliliği olacak gibi geliyor bana.

İstanbul'un, bir türlü biraraya gelemeyen, iki yakası arasındaki ulaşım sorunlarını çözmeye birazcık olsun yaklaşmak için denizyolu taşımacılığına daha fazla önem vermek gerekiyor. Ama asıl çözüm, çok geç olmasına rağmen yapımına nihayet başlanan metro sistemini kent içinde ve iki yaka arasında bir çok hattı olan bir ağ haline getirmekte ve metronun uç istasyonlarını da yüzeyden raylı sistemler desteği ile kentin her yerine bağlamakta yatıyor. Otomobili olan herkesin her gün işi ile evi arasında trafiğe çıkması, veya işi gereği kent içinde (başka medeni bir alternatif olmadığından) araba ile dolaşması, trafiğe katılan otomobil sayısındaki artış ile koşut, yeni yollar ve güzergahlar talebi yarattığına göre ve İstanbul'da, kent içinde yol yapacak toprak yüzeyi kalmadığına göre başka demokratik çözüm var mı?

TUFCAMERA

**Tufan AKSOY
İSTANBUL**

NEVESER
VAPURU
Nejat GÜLEN

BİZ EKALLİYETİZ ŞİMDİ

Yağmurlu, pis bir İstanbul akşamı, kömür kokuyor üstelik. Yollar çamur içinde, doğal gaz borusu düşüyorlar.

Taksi bekliyorum paçalarımın çamurlu sular akıyor.

Nihayet bir taksi durdu önümde, ayakkabılarım çamur içinde, bir an arabayı kirleteceğim diye düşündüm, kapıyı açtım, kendimi arka koltuğa attım, arabanın içi loş ekşi bir koku var. Bir de arabesk müzik çalıyor ki... Şoför yayvan, laubali ve yüksek bir sesle;

-Nereye dâyi? dedi.

Cevap vermedim. Arkaya döndü bana baktı, yanıt bekliyor, ben de ona baktım. Kara bir surat, uzamış sakallar, bıyıklı, başında takke ile külah arası bir serpuş. Ağzında sigara. Soran bir eda ile yüzüme bakmayı sürdürdü, karşılıklı bakışıyoruz. Bütün aksiliğimle;

-Önce ben senin dayın değilim, dedim. Sonra şu sigarayı söndür ve şu pis müziği de kapat, "Nereye emrediyorsunuz?" diye sor, usulünle sor, dedim. Şaşırdı, duraksadı, sigarayı söndürmeye çalıştı, alışmışız dedi, özür dileme anlamında bir şeyler söylediysen de ben anlamadım. Gideceğim yeri söyledim, inerken taksimetreye baktım, 17.000.- lira yazmış. Ceplerimi karıştıra karıştıra tam 17.000.- lira bulup verdim, indim.

Geçen yıl, gene böyle bir kış vakti, sırsıklam, kulaklarım, yüzüm buz kesmiş taksi bekliyordum, ama bu kez Viyana'da idim. Önümde bir taksi durdu, bir Mercedes araba. İçerde bir bahar havası esiyor, hafif sesle klasik batı müziği çalınmakta, şoföre baktım, çerçevesiz kesme cam gözlüklü, kır saçlı, uzun kollu, yünlü bir gömlek giymiş ve omuzlarına da bir kazak atmış, kazağın kollarını göğsünde düğümlemiş. Kocaman tek bir silecek kolu otomobilin ön camına biriken karları siliyor, şoför bizim üniversite profesörlerine benziyor.

Viyana'nın merkezinde müzik aletleri satan bir mağazaya gideceğimi söyledim, elimdeki katalogdan adresi gösterdim, bana o mağazanın hemen hemen 10-15 metre yanına kadar gidebileceğini, tam önüne gelemeyeceğini söyledi, teşekkür ettim, dışarda yağın sulu karı seyrederek bir bahar havasıyla seyahat ettim. Sen Stefan Katedrali'nin oraya kadar.

Bunları düşünüyordum (dâyi) 'nın arabasından indiğimde.

Yarabbi biz bu adamın

DEVAM ONYEDİDE

Çingeneler zamanı 3

NIŞANTAŞ'LI CADI

H.Kemal ÇAĞIN

Ingiliz kadın yazar Dorina L. Neave "Twenty six years on the Bosphorus" "Boğaziçi'nde 26 yıl" adlı kitabında 1881 yılından 1907 yılına

kadar İstanbul'u anlatır. İstanbul, güzel bir şehir olduğu kadar gizemli bir şehirdir İngiliz yazar için. Neave, bir gün Amerikan Başkonsolosu'nun yeğeni Mollie Mason'la birlikte Beyoğlu'na çıkar ve oradan Nişantaşı'na kadar uzanarak bir çingene falcıya gider.

Çingeneler fala muskaya çok meraklı insanlar oldukları için bu konudaki uzmanlıkları tartışmasız herkes tarafından çok iyi bilinir. Nitekim, Bayan Neave' de bunu çok iyi bildiğinden Binbaşı arkadaşı Arundel Martin'i uğurladıktan sonra bir Cadı'ya benzettiği falcı kadını ziyaret eder. Bundan sonraki gelişmeleri İngiliz yazar şöyle anlatır; "...geç vakit Beyoğlu'nun dış mahallelerinde ki pis kulübeye gittik. Korkunç görünüşü olan büyücü, bize hiç aldırmadan, hatta başını dahi kaldırmadan, eski bir sedirde oturmuş halde, kirli kumaş parçalarını birbirine dikmeye devam etti. Diğer yaşlı bir kadın, odanın köşesinden çıktı ve falımıza bakılmasını istediğimizi öğrenince, yaşlı üfürükçüyü omuzlarından tutup, sertçe sarstı ve paralı müşteriler olduğumuzu, eğer falımıza bakarsa iyi para vereceğimi, bağıra çağıra kulağına söyledi. Siyah delici gözleriyle, hiddetle bizi süzdü. Ve hiçbir şey yapmaya niyetli gözükmezken, birden fikir değiştirdi ve mangalın getirilmesini istedi. Mangal da kulübedeki herşey gibi, son derece pislik içindeydi. Mollie ile benim oturmamda isyan etti. İhtiyatla yakınındaki kirli bir

sedire oturduktan sonra, vaftiz isimlerimizi sordu ve yanan mangal kömürüne, entarisinin yakasından çıkardığı ve yine hemen sakladığı teneke bir kutudan bir tutam kül renkli toz serpti. Mangaldan incecik bir

duman tavana doğru yükselirken, yaşlı büyücü, dumanın arasından çok uzaklara bakarak kendinden geçmişçesine ismini tekrarlamaya başladı: "Dorina, Dorina" ansızın çabuk çabuk anlaşılabilir şeyler söylemekteydi. Sonra giderek sakinleşti. Bizi hayretler içinde bırakarak, o gün kulübesine girene kadar yaptıklarımızı tek tek saydı. Sade giyinmiş, ama çoğunlukla üniforma giyen bir adamın, hızla bizden uzaklara gittiğini, mühim bir görevde bulunan bu kişiyi, ikimizin de bir daha göremeyeceğimizi söyledi. Daha sonra evde üç piyango biletimiz bulunduğunu, çekiliş hiçbir zaman olamayacağından en iyisinin onları yakmamız olduğunu ve garip bir şekilde doğru çıkan daha bir sürü şey söyledi ki, sıra geleceğimi anlatmasına geldiğinde, artık ağzından çıkan her kelimeye inanacak bir duruma gelmiştik. Birdenbire duman yok oldu. Yaşlı kadın karga sesiyle konuşurken, bu ses birden değişti ve hiddetle bize dönerek ücretini verip gitmemizi istedi. Zamanla

önceden haber verdiği herşey doğru çıktı. Hatta piyangoonun çekilmesi iddiasına önceleri çok güldüğümüz halde, resmi bir idarenin piyangosu iptal edilince, sonunda yine büyücü kadın haklı çıktı. Zira hükümet değişmiş ve

piyango geçersiz sayılmıştı. Bahsettiği subaya gelince, onu gerçekten bir daha göremedim.

Büyücü ziyaretimde aklımda en çok kalan şey, bu pis yerden çıkarken, kaşınmaya başlamamızı. Her yerimize bilinmeyen türlerden pekçok haşarat dolmuştu. Falıma çok iyi bakıp çoğu yerinde iyi kehanetlerde bulunduğu halde, bir daha ziyaretine gitmedim."

Dorina L. Neave 'in kitabında Nişantaşlı Cadı diye bahsettiği yaşlı çingene büyücü kimbilir, belki de günümüzde, ayna, bakla,

fasulye, iskambil, kurşun, pirinç, kahve vs. gibifalara bakan nice çingenenin atasıdır. Biliciliklerine gelince, falcılığın M.Ö.4bin'li yıllara dayandığını söylersek çingenelerinde bu alanda ne kadar eski bir mesleği icra ettikleri ortaya çıkar sanırım Çingeneler arasında bugün dahi yaygın olan en ünlü fal şekli "Kumalak" denilen kırkbir tane bakla kullanılarak açılan faldır. Bu falda baklaların arasına birer tane kömür, şeker, kayatuzu parçası ve bir bozuk para da katılır. Falcı bunların tümünü üç kez yere serper ve her seferinde, yere düşünce aldıkları durumu kişi yada olayla ilişkilendirerek yorumlar. Kimi durumlarda bakla yerine arpa ve nohut taneleri de kullanılabilir. Günümüzde çingene falcılar genellikle bu tılsımlı baklalarını bir mendil içinde saklar ve falına bakacakları kişiyi buldukları zaman falı açmak için düğümlü mendillerini çözerek tılsımı ortaya çıkardıklarına inanırlar ki meslek haline

DEVAMI ONYEDİDE

Bodrum gecelerinin dayanılmaz cazibesi

The Guide dergisi, yaz başında iki kardeş yayıncı çıkardı: The Guide Bodrum ve The Guide Antalya. Uzun, sıkıcı tarihsel bilgiler, klişeleşmiş tabiat tasvirleri ve çoğu kez eskimiş resimlerle dolu rehber kitaplarından, veya sadece reklamverenlere ait bilgileri yazan turist dergilerinden çok farklı yayınlar bunlar. Neşeli üslubuyla ve her biri tablo güzelliğindeki fotoğrafları ile The Guide dergileri, tarihten ve doğal güzelliklerden bahsediyor elbette. Ama daha önemlisi, büyük çoğunluğun bilmediği ve bilmek istediği ayrıntılı, pratik bilgiler veriyor. The Guide Antalya'yı bir sonraki sayımıza bırakıp, şimdi The Guide Bodrum dergisini kısaca tanıtalım.

Sadece Bodrum'un merkezini değil, tüm yarımada'nın sunduğu zenginlikleri tanıtıyor dergi, küçük köyleri, bakir koyları, sakın plajları, en iyi restoranları, en yeni cafe ve barları, çeşitli spor olanakları ile... Pratik bilgiler bölümünde berberinden emlakçısına, otelinden tekne kiralama acentasına, doktorundan çamaşırhane-sine kadar yüzlerce adres ve telefon numarası var. Dergide ayrıca, güney Ege'de yat gezileri ve bölgenin diğer turistik bölgeleri - Efes, Didim, Heraklia, Muğla, Dalyan, Pamukkale ve Afrodisiyas- ile ilgili geniş kapsamlı makaleler yer alıyor. Daha fazla uzatmadan sözümüz The Guide Bodrum'a bırakalım:

"Bodrum'da tatil yapmaktan daha hoş ne olabilir? Türkiye'nin bu en gözde tatil yöreni, seçkinlikle rahatlığı, heyecanla sükuneti birarada sunan çok özel bir yerdir.

Bodrum kasabası, görkemli ortaçağ kalesi St. Peter'in her iki tarafından kollarını uzatarak yayılır. Her tarafından begonvil çiçeklerinin fışkırdığı beyaz badanalı, kutu kutu evleri ile resim güzelliğindeki arka sokaklarında hayat sessiz ve tembel akar. Küçük butiklerin ve kaldırım tezgahlarının doldurduğu çarşı sokaklarında ise günün her saatinde insan kaynar. Bodrum'da alışveriş yapmak bir keyiftir. Dar sokaklarında sıra sıra dizilmiş küçük güler yüzlü dükkanlarda her çeşit deri eşya, doğal sünger, seramik ürünler, mavi cam boncuklar, ve envai çeşit hırsa eşyaları satılır. Şirin butiklerde kilim, halı, sandalet, elişleri, etnik giyim eşyaları sunulur.

Otobüs garının arkasındaki açık hava çarşısı ise bir başka keyiftir. Haftanın her gününde ilginçliği ve eğlencesi eksik olmayan çarşıyı cuma günleri kaçırmamak gerekir. O gün tüm yörenin köylüleri çeşit çeşit kumaşlar, eliş sofa örtüleri, perdeler, çarşaf ve halılar getirip satarlar.

Kıpır kıpır Bohem atmosferi, sıcak kanlı insanları ve birçok galerisi ile Bodrum, son yıllarda Türkiye'nin bir sanat merkezi haline geldi. Gündüzleri rahat ve ser-

best, geceleri ise cüretkâr ve heyecan verici bir yaşam tarzının da öncülüğünü yaptı.

Bodrum'da gece hayatı, bir kıyı restoranında, gündüz başlayan gevşemenin, biraz soluklanıp yenilenmiş enerjisiyle devam eder. İnsanın iştahını arttıran sadece temiz hava, deniz, güneş ve zevk için yorulmuş olmak değil, bizzat balıkların ve mezelerin lezzetidir de. Yorulmak bilmeyenler ve sabah erkenden kalmak istemeyenler için Bodrum'da geceler barlarda, kulüplerde, kabarelerde ve diskolarda şafağa kadar devam eder...

Gerek Bodrum merkezindeki, gerek yarımada'nın diğer köylerindeki ısı ısı restoranların, çığırkân bar ve diskoların cazibesi-ne direnmek zordur. Karanlığın içine rengârenk oklar fırlatan lazer gösterileriyle Halikarnas Disko'nun, Bodrum'un bir sembolü haline gelen Hadigari Bar'ın ününü sağır sultan bile duymuştur. Gecenin ilerleyen saatlerinde sağlıklı kulakları bile geçici olarak sağır edecek kadar volümlü müzik yapan bu ünlü mekanlarda yer bulamazsanız ne gam! Bodrum'da her zevke hitap eden daha pek çok eğlence yeri vardır. Kimi caz, kimi rock, kimi Türk pop müziği çalan grupların şenlendirdiği barlar, sokaklara taşan oturma mekanları ile sizi kendine çekecektir.

Bodrum'da birçok kaliteli restoran restore edilmiş şirin evlerin bahçelerinde hizmet veriyor. Yine marina'da, Ahmet Erteğün'ün, uluslararası mimari literatürüne geçen meşhur evinin yanındaki, isminin aksine zarif Kocadon Restoran, ve arka sokaklardan birindeki ismine uygun Sapa Bar, yorucu kalabalıktan uzakta seçkin bir ortam, sakın ve birinci sınıf yemekler sunuyor. Marina'da demirlemiş yatların direkleri arasından nefes kesici güzellikte bir kale manzarası sunan Marina Restoran'ın ise dört dörtlük bir açık büfesi var. Bir kez mutlaka uğranması gereken yerlerden biri de manzarası ve lezzetli açık büfesi için, Manastır Hotel.

Gelelim Bodrum yarımadası köylerine... Gökçöy'ün Maça Kızı şık müşterileri ve deniz kenarındaki konumu ile ilk akla gelenlerden. Maça Kızı'nın sade ama lezzetli bir menüsü, bol müzikli ve hareketli bir bar var. Türkbükü'ndeki birçok deniz manzaralı, şirin balık lokantası arasında Mey ve Alarga bu yazın en gözde, en iyi restoranları. Gökçöy'deki Ece Bar, Yalıkavak'taki Şamdan ve Gümüşlük'ün salaş balık lokantaları en az bir kere muhakkak gidilmesi gereken yerlerden. Ama gece olmadan, güneşin batarken denizi ve gökyüzünü turuncu, mor ve gümüş tonlarına boyadığı saatlerde...

The Guide Bodrum'un Seçtikleri

Aşağıdaki restoranların çoğu küçük mekânlar oldukları için akşam erkenden dolmaktadır.
Rezervasyon yaptırmanızı önemle tavsiye ederiz. Telefon numaralarını, Bodrum ve İstanbul'daki tüm büyük kitapçılarda satılan The Guide Bodrum dergisinde bulabilirsiniz.

Alarga
Türkbükü.
Çeşitli, nefis taze balık yemekleri ve tepeden muhteşem bir deniz manzarası. Tüm yarımada'nın en iyilerinden.

Amphora
Neyzen Tevfik Caddesi 164, Bodrum.
Türk yemekleri, balık çeşitleri.

Biraz Italya
Neyzen Tevfik Caddesi 140, Bodrum.
Amerikan tarzı pizzalar.

Bodrum Binicilik Merkezi
Milas Yolu üzerinde, Bodrum'dan 5km uzaklıkta, sağda.
Öğle servisi de olan boş bir restoran/bar.

Cactus Flower Restaurant/Bar
Türkbükü.
Balık ve salata.

Çin Lokantası
Neyzen Tevfik Caddesi 220, Bodrum.

Deniz
Yalıkavak.
Balık ve mezeler.

Ece Bar
Gölköy.
İstanbul'un meşhur bar ve nefis Türk yemekleri restoranının Bodrum şubesi.

Eda
Türkbükü.
Dentz ürünleri.

Emin Balık Lokantası
Karantina Caddesi 27, Bodrum.

Eylül
Azmakbaşı 3, Bodrum.
Et yemekleri.

Fora
Hilmi Uran Meydanı 20, Bodrum.
Balık ve diğer deniz ürünleri.

Fortissimo
Türkbükü.
Balık lokantası.

Han
Kale Caddesi 23, Bodrum.
Tarihi bir hanın içinde Türk müzikli ve göbek danslı "Turistik" restoran.

Hadigari Bar
Dr. Alim Bey Caddesi 28.
Bodrum'la eşanlamlı olmuş, en eski ve bala en "in" barlarından.

Hardish Rock Cafe/Bar
Cumhuriyet Caddesi, Bodrum.
Kendine bas, Amerikanvari bir mekân, yüksek volümlü müzik. Bu sezon çok popüler.

Kocadon
Marina Karşısı.
Bodrum'un en zarif restoranlarından biri. Eski bir evin bahçesinde özel geceler yaşamak için. Uluslararası menü.

Kortan
Cumhuriyet Caddesi 32, Bodrum.
Deniz ürünleri.

Körfez
Kadikale Yalısı, Turgutreis.
Mükemmel balık, meze ve salata çeşitleri.

Maça Kızı
Gölköy.
Yörenin en popüler restoran/barlarından. Nefis bir konumıyla akşamın erken saatlerinde huzur, geç saatlerde hareketlilik sunan bir mekân. Ancak, yer bulmanız şansa kalmış, rezervasyon yaptırıp teyidini almanız bile geri çevrilebilirsiniz.

Marina
Neyzen Tevfik Caddesi, Bodrum.
Balık, et ve diğer Türk yemekleri.

Mausolos
Neyzen Tevfik Caddesi 10, Bodrum.
Türk ve uluslararası yemekler.

Mey
Türkbükü.
Dentzin üstünde kurulu, nefis balık spesiyaliteleri sunan, popüler ve seçkin bir restoran.

Meyhaneler Sokağı
Kale Caddesinden sapınca, birbirini kesen birkaç dar yol üzerine sokaklara dökülmüş bu şirin meyhanelerin bepsisi yaklaşık aynı kalitede, lezzetli mezeler ve balık yemekleri sunuyor. Çoğunda canlı müzik de var. No.7 ve 1bo en eski ve en iyilerinden.

Sarıç
Su Sporları Kulübü, Aktur, Bitez.
Sakin ve seçkin bir ortam, kaliteli yemekler. Cuma akşamları canlı müzik. Mehtabın doğuşu burada bir başka güzel...

Şamdan
Yalıkavak. Seçkin
Şamdan zincirinin Bodrum şubesi.
Uluslararası mutfak. Sosyetenin baş tacı.

***The Guide Bodrum dergisi hakkında daha fazla bilgi almak için; Tel: 264 25 27.**

